

Déli Hírlap

A bányási magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHEVIČ ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
 I., Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

Hannibal a kapu előtt

A földrajzban népelválasztóknak szokták nevezni a tengereket, amelyek valóban azok is. Ilyen népelválasztó az igen keskeny La Manche csatorna is, amelyet már sportbajnokok is átúsztak. De hogy egy keskeny csatorna is milyen elválasztó jelleggel bírhat, milyen sajátos lelkületivé formálhatja a tulsó parton lakó népet, azt mi sem bizonyíthatja jobban, mint Anglia példája, amely ósrégi idők óta éli szigetén az ő előkelően elkülönült életét. Aki csak valaha is járt Angliában, aki csak néhány hetet is eltöltött ott, az azonnal könnyűszerrel meg tudta állapítani, hogy mennyire más ködös Albion, mint a mai technikai fogalmak szerint alig egy kőhajításra fekvő Európa. A brit, ír, skót éppen olyan európai, mint a francia, olasz, német, svéd, vagy az óvilágban élő bármelyik nemzet fia és mégis egészen más világot, sajátos egyéni levegőt teremtett maga körül.

Anglia berendezéseiben, elgondolásaiban, szokásaiban, teljesen különbözik a kontinens más népeitől. Még ma is ragaszkodik az ő régi bonyolult pénz, mérték és súlyrendszereihez, mások az izlések, mások a politikai felfogások, mint bárhol Európában. Egy ódon világ volt ez hatalmas, modern gazdasága ellenére, amely sok tekintetben megrögzötten ragaszkodott azokhoz a szabadságokhoz, szokásokhoz és kiváltságokhoz, amelyek még a Magna Charta hajdani megszületése idején voltak időszerűek. Ilyen megrögzött elgondolás volt az is, hogy Anglia biztonsága szempontjából elegendő a példátlanul hatalmas flotta. Így találja a szigetországot 1939 végzetes esztendeje is, a melynek legforróbb hónapjaiban még vita tárgya volt, hogy megfelel-e az általános katonai kötelezettség elve az angol nép lelkületének.

Erthető ez a felfogás és érthető ez a konzervativizmus az újabb katonai elgondolásokat illetőleg, mert a szigetországnak mindeddig otthon, egész történelme folyamán, nem akadt komolyabb baja. Megvédte mindig a La Manche csatorna, az ő természetes Maginot-vonala. A legújabb háború azonban megdöbbentő meglepetéssel szolgált. Németország megtámadta az angol világbirodalom székhelyének, citadellájának kapuját azzal, hogy Belgium partjaira vitte fegyvereit. Ezzel a La Manche csatorna kilencvenkilenc százalékban elveszítette régi értelemben vett védelmi jelentőségét, mert a modern repülőgép-technikának gyermekjáték egy ötven-hatvan kilométeres csatorna átívelése, az ejtőernyősök eddigi szereplése pedig azzal a bizonyítékkal szolgál már az eddigi háborúban is, hogy határtalan veszedelmet jelentenek Anglia mindeddig szüzi területei számára.

A szigetország tehát sohasem sejtett megpróbáltatás lehetősége előtt áll. Számolnia kell azzal, hogy Anglia nem sziget többé, földje véres harcok színhelye lehet, mert nem védi már a Mare Britannicum, ahogyan a régi történetírők a La Manche csatornát nevezték. Érthető az az izgalom, amely a Belgium csücskében folyó harcokat kíséri. Hannibal ante portas. Ha a németeknek sikerül a belga tengerparton lábakat megvetni, úgy kiszámíthatatlanok a további következmények. Az angolok és franciák is természetesen megtesznek mindent, ami csak módjukban áll, hogy megszüntessék ezt a félelmes szorítást. Lehet, hogy heteken vagy talán csak napokon fordul meg most minden az öröké erős mozgásba lévő La Manche-fronton. Ezen a fronton, amely már nem Norvégia, nem Hollandia, hanem minden mérkőzések Achilles sarka, mert az egész háború sorsára döntő jelentőségű lehet, hogy melyik fél javára alakulhatnak szerencsésen a további harctéri események. (Flaneur.)

BERLIN:

Weygand csak a védelmet rendezi Páris előtt

LONDON:

Észak-Franciaországban szép sikereket ért el a francia ellenállás

NÉMET JELENTÉS SZERINT: „A GYÜRÜ SZOROSABBRA ZÁRULT”

A vezéri főhadiszállás a következőket jelenti: Az a gyűrű, amely a belga hadsereget, valamint az első, a hetedik és a kilencedik francia hadsereg egy részét egyre inkább szorítja, a brit expedíciós hadsereggel együtt

a pénteki napon szorosabbra zárult és végérvényesen becsukódott a gyűrű keleti részén

azáltal, hogy Gent és Courtrai városokat elfoglalták. Roubaix és Valenciennes között a német csapatok támadásokat intéztek az erődítmények ellen. A francia határom, a déli vidéken Valenciennes és Vimy között Douai város ellen északi és északnyugati irányban intéztek támadásokat. A Vimy közelében lévő magaslatokat elfoglalták. Boulogne városát elfoglaltuk, miután erős harcot vívtunk az ellenség szárazföldi és tengeri erőivel.

Calaist körülzártuk.

A hadifoglyok száma óráról órára emelkedik, egyelőre a pontos számot nem lehet megállapítani, mint ahogy nem becsülhető fel a kézrekerített értékes hadianyag sem. Német harci és vadászrepülőgépek Belgiumban és Észak-Franciaországban megtámadtak felvonuló csapatokat, valamint légvédelmi tüzer-ütegeket is. Ezek a támadások sikerrel jártak. A La Manche-csatorna partján lévő belga és francia kikötőkben a német repülők bombázták a rakpartokat, a fűtő és üzemanyag-raktárakat, valamint a tüzéségi táborokat. A német repülők megsemmisítettek, illetve megrongáltak egy torpedórombolót, valamint hét kereskedelmi hajót, összesen 20 ezer tonnatartalommal. Mint már előbb is jelentettük, a déli arcvonalon az ellenség több gyenge támadását visszaverték. Sedantól délre a német csapatok az elmúlt napok elkeseredett harcai után elfoglaltak egy fontos magaslatot és megtartották állásukat az ellenség ismételt ellentámadása ellenére. A Maubeuge környékén lefolyt harcokban Jordan ezredes gayolgsági parancsnok, valamint Langenstrass főhadnagy, utászparancsnok kitiúntek. A déli arcvonalon a repülők eredményesen bombázták a vasúti vonalakat, a repülőtereket, a felvonuló csapatokat és a páncélosztagokat.

Norvégiában a narviki körzetben a tengerészeti pontok ellen folyt támadás. Mint már jelentettük, május 23-án két cirkáló súlyosan megrongáltunk, úgy, hogy azok elveszetteknek tekinthetők. Egy repülőgép anyahajót felgyújtottunk, egy cirkálót pedig éppen a közepén találatat ért. Ezeken kívül egy szállítóhajót és két gőzöst süllyesztettünk el. Azzal a céllal, hogy a Narvik körzetében lévő csapatokat megerősítsük, hegyivadások ejtőernyőkkel ereszkedtek le ebbe a körzetbe. Az ellenség által elszenvedett repülőgép veszteségek száma a pénteki napon 48-ra emelkedett. 27 gépet a légi harcokban lőttek le, 14-et a léghárító tüzéség semmisített meg, míg a többiek a földön pusztultak el. Hét német repülőgép nem tért vissza.

A szombat esti harcihelyzet

NÉMET JELENTÉS

Berlinből jelentik: A német jelentésekből kitiúnik, hogy a német haderők a belgiumi háromszögben zárt szövetséges alakulatokat

A HAVAS SZERINT BOULOGNE ÉS ALLBEVILLE KÖRÜL TISZTÁZATLAN A HELYZET

Párisból jelentik: A péntek esti harctéri jelentés ezeket tartalmazza: A napok óta tartó rendkívül súlyos harcok különösen Cambrai és Arras vidékén érték el csúcspontjukat és a harcvonal most már Boulogneig terjed. Eddig még nem sikerült frontjukat egységesíteni. Sedantól délre a németek kisebb jelentőségű támadása után ellentámadásunk szép eredménnyel végződött. Repülőink, úgy a felderítők, mint a bombavetők, valamint a vadászgépek szintén szép eredményeket értek el. Több ízben eredménnyel támadták az ellenség páncélos és motorizált különítményeit, valamint tüzérségét.

Péntek este a Havas-iroda a katonai helyzetet a következőkben foglalja össze: Északon az angolok és a belgák visszavonuló hadmozdulatot hajtottak végre. Párisban a legnagyobb titoktartást tanúsítják az újonnan elfoglalt állásokkal és a flandriai nagy csata fejleményeivel szemben. Ez a csata a legnagyobb hevességgel folyik Valenciennes—Cambrai és Arras között. Arras és a Somme között a német páncélos osztagok tovább hatoltak az általuk kiharcolt részben a tengerpart felé. Picardiában is rendkívül heves harcok folynak, különösen Boulognetól délre, ahol francia csapatok vannak. Calais környékéről nem jelentettek harcot, mint ahogyan azt egy ismeretlen eredetű hírforrás állította. A Somme mentén helyi jelentőségű kisebb csaták folynak. A front többi részéről nincs jelenteni való.

A FLANDRIAI CSATA KIBONTAKOZÁSA

A Havas ügynökség katonai munkatársa a szombat déli helyzetet a következőkben foglalta össze:

A flandriai csata egyre nagyobb méretekben bontakozik ki.

Ezen a vidéken a harcok rendkívül elkeseredettek, a csapatok elszántan küzdenek. Bár a német veszteségek — becslés szerint — egészen rendkívüliek, ezideig semmiféle változás nem történt a harctéren. A leghevesebb harcok Cambraitól északra és nyugatra dúlnak. Azok az újabb páncélos erők, amelyeket a németek a Picardiában ütött arcvonalraresen keresztül dobtak harcba, Abbeville és Boulogne felé törtek előre, ahol a helyzet még mindig tisztázatlan. A jobbszárnyon a németek fedezeti különítményeket küldtek Saint Omer irányába, de a francia csapatok megállították a német motorizált egységeket. A Somme mentén a balpartnak a németektől való megtisztítása folyamatban van és francia részről többszáz németet fogtak el. Sedantól délre a Magas-Arrgonneokban a német előnyomulást megállították.

három részre akarják szakítani.

A loretoi magaslatoknál győzedelmeskedett német csapatoknak sikerülni fog észak felé áttörni és

ebben az esetben a főcsapatokat kisebb egységekre fogják bontani.

Ezt a taktikát a németek már a lengyelországi harcokban is sikeresen alkalmazták.

A római jelentés szerint a Popolo di Roma azt írja, hogy a francia katonai körök már betörődtek abba, hogy

az északon bekerített csapatok sorsa megpecsételődött. Weygand már csupán védelmi csatát tervez Páris előtt.

ANGOL JELENTÉS

Londonból jelentik: Mig a belga és angol csapatok Weygand parancsára északon átcso.

Calais és Boulogne helyzete bizonytalan

Berlinből jelentik: Az United Press jelentése szerint illetékes német katonai körök úgy értesültek, hogy erős német motoros csapatok elérték

a Calais közelében levő Ardre helységet. Minden alapja megvan annak a feltételezésnek, hogy a német csapatok már bevonultak Calaisba. Boulogne sur Merben heves ütközet folyik.

Olasz jelentés szerint még három hétig eltarthat a flandriai harc

A Stefani-ügynökség haretéri tudósítója azt jelenti, hogy a német csapatok pénteken délnél 20 kilométernyire voltak Calais-tól. Úgy hírlik, hogy a Weygand tábornok által megindított és meghiusított ellentámadás során

a szövetségesek hozzávetőlegesen 100 ezer embert vesztek

és nem tudták áttörni a német vasgyűrűt, amely Belgiumot és Északfranciaországot fogja körül. Calaisban a legnagyobb fejtelenség uralkodik és a katonák tízezrei érkeznek állandóan a kikötőbe és a légi bombázások ellenére megkísérik, hogy hajóra szálljanak. A visszavonuló csapatok az úton hagyják tűzérési felszerelésüket, A

A németek jelentik: Az angolok cáfolják: hogy a narviki öbölben hajók süllyedtek el

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Május 23-án a narviki öbölben a német légihaderő fényes sikert ért el. Egy ellenséges cirkáló két bombatalálattal elsüllyesztett. Egy másik cirkáló öt nehéz bomba találatát és ez is elveszettnek tekinthető. Egy másik hadihajó és egy cirkáló súlyos sérüléseket szenvedett a repülőgépek bombáitól.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A francia partokkal szemben a La Manche csatornában a német légvédelmi ütegek elsüllyesztettek egy ellenséges torpedórombolót.

Hollandia csak kétezer katonát veszített

Berlinből jelentik: A holland kormány Londonban a németek ellen indított propaganda hadjárata során többek között azt állította, hogy a holland haderő 100 ezer halottat és sebesültet veszített és hogy a Rotterdam elleni német támadások alkalmával 100 ezer polgári személy meghalt. Ezzel szemben német tájékozott helyről közlik, hogy ezek a számok a fantázia szüleményei, amennyiben

a holland hadsereg halottainak száma 2000-nél többre nem tehető.

Rotterdamban legfeljebb 400 ember halt meg, a sebesültek száma pedig 365.

ANGOL LÉGITÁMADÁSOK

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium jelentése szerint 11 angol repülőgép 11 Messerschmidt gépet lőtt le és súlyosan megrongált három más gépet. Az ellenség az elmúlt héten Franciaországban és Belgiumban legalább 500 repülőgépet veszített. Ezzel a nyugati háború megindulása óta az elvesztett ellenséges repülőgépek száma több, mint kétezeret tesz ki.

Párisból jelentik: Tegnap délelőtt Középfraanciaországban egy vadászipülőgép lelőtt egy német gépet. A német gép öt tagú személyzete megsebesülten került fogságba.

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium jelenti, hogy pénteken este ellenséges repülőgépek bombázták a Yorkshire grófságban levő North Ridinget. Nyolc polgári személyt sérülésekkel kórházba kellett szállítani. A bombázás károkat okozott. Több bomba esett Észak-Anglia földművelő vidékére, itt azonban áldozatok nincsenek.

portositást hajtottak végre, addig Északfranciaországban a front több szakaszán

szép sikereket ért el a francia ellenállás.

A francia ellentámadás Rethelnél különösen eredményes volt és itt

sikerült elfoglalni néhány uralkodó pontot.

A Somme mentén több rohammal

sikerült a németeknek korábban elfoglalt és kiépített támaszpontjait visszaszerezni és a helyzetet alaposan megjavítani.

Sedan környékén az elmúlt 24 órában nem ujtak ki harcok.

Párisból jelentik: Jól értesült francia körökben

megcáfolják azt az angol állítást, amely szerint az angolok kiürítették volna Boulognet.

Leszögezik, hogy tegnap délután a franciák még tartották a várost és Boulognetól délre csata dúl.

bezintartályok ezrei égnek és a rend felbomlott. Az utakat az angolok foglalják le maguknak és ezzel magyarázható, hogy a belga és francia katonák ezreinek nem sikerült eljutni Calaisba és Ostendébe.

Rómából jelentik: A Lavoro Fascista tudósítójának illetékes német helyen kijelentették, hogy a német csapatok által bekerített szövetséges haderő 23 hadosztályból, összesen mintegy 500.000 főből áll.

A Tribuna berlini tudósítójának értesülése szerint feltehető, hogy a fiandriai csata három hétig is eltarthat.

Londoni jelentés cáfolja a Német Távirati Iroda jelentését, hogy a narviki öbölben öt hadihajót a németek részben megsemmisítettek, részben megrongáltak volna.

Londonból jelentik: A Princes Victoria aknakerakó hajó elsüllyesztésével a személyzetnek 36 tagja elveszett. Tizen megsebesültek, ezek közül hét tiszt.

SZABADON BOCSÁTJAK A NÉMETEK A NORVÉG FOGLYOKAT

A Német Távirati Iroda jelenti: Hitler rendelkezése

szabadonbocsátják a norvég hadifoglyokat.

Eddig már 10 ezer földművest és katonát engedtek szabadon, akik különleges feltételek mellett tették le a fegyvert. A szabadonbocsátottak második csoportjának tagjai azok a tisztek és katonák, akik 35 évnél idősebbek. Szabadon fogják bocsátani azokat a hivatásos katonákat is, akik becsületsszavukat adják, hogy a további harcokban nem vesznek részt.

GÉPROCSISZERENCSETLENSÉG ALDOZATA LETT EGY FRANCIA TÁBORNOK

Párisból jelentik: Francia katonai körökben pénteken reggel kijelentették, hogy Villotte tábornok, aki magas katonai szerepkört töltött be, gépkocsi szerencsétlenség következtében a hadműveletek körzetében életét veszítette.

HAZASZÁLLITJÁK AZ ANGOL SEBESÜLTEKET

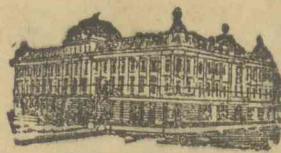
Londonból jelentik: Három, Franciaországban megsebesült angol katonákat szállító kórházhajó, pénteken este megérkezett az egyik dél-angliai kikötőbe. A La Manche csatorna áthajózása idején hat sebesült katona meghalt.

FOKOZOTT HADITERMELES KANADÁBAN A kanadai hadfelszerelési üzemek mátol kezdve

24 órán át dolgoznak megszakítás nélkül, vasárnap is.

Ez az intézkedés hasonló az Angliában foganatosított ilyen természetű rendelkezéshez.

Csak a

GRAND HOTEL

LAFAYETTE-ben lakjon Bucurestiben
Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos
Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-34-10

Amerre a háboru elvonul

REIMS Marne megye székhelye a Vesl mentén, 112.820 lakos. Püspökség. Világhíre van a 13-ik században épült, gót remekművű katedrálisnak. Textil, keksz, vegyi anyagok, gépipar, a pezgő és a gobelin hazája. Colbert közgazdász, Wanteuil és Dronet, szülővárosa. 496-ban Clovis ebben a városban keresztelkedett ki, 1429-ben az orléansi szűz itt koronáztatta meg hetedik Károlyt. A világháborúban a németek a katedrális egy részét lerombolták, de egy amerikai tudományos intézet tökéletesen kijavíttatta a katedrális. 1938-ban szentelték fel újból a katedrális. Reimst most már másodízben ürtik ki.

VALENCIENNES. A németektől ma elfoglalt 48.000 lakosú fontos gyárváros a Schelde partján fekszik: jelentős kereskedelmi forgalma ezért főképpen Antwerpen felé irányul. Kevés a régi műemléke. Annál virágzóbb azonban a gyáripára, amely a környező nagy szénmedencén alapul; vasipar, különösen vasúti anyagok gyártása, sör, cukor, olaj és malomipar, textilipar. Itt készül a középkor óta a világhírű lehelletszerű Valenciennes csipke, a brüsszeli csipke mellett a barokk csipkekultuszának a főforrása; ma már hanyatlott a jelentősége. A XVII. századig a spanyol Németalföldre tartozott, ekkor hódította meg XIV. Lajos. A francia forradalom háborúinak idején nagy harcok színhelye, a francia forradalmi hadsereg és az angol-osztrák szövetségesek között. 1918 októberének végén, közvetlenül az összeomlás előtt, a szövetségesek a valenciennesi csatában visszazorították és részben megsemmisítették a 17. német hadsereget.

VLISSINGEN holland város, amely utolsóul állt ellen a németeknek, Dél-Hollandia legfontosabb tengeri kikötője, 24 ezer lakossal. Walcheren szigetén fekszik, örhelye a Schelde folyónak, ahonnan Antwerpen egész tengeri forgalma ellenőrizhető. A délhollandiai vasúthálózat végpontja, nagyon élénk, főképpen Anglia felé irányuló hajóforgalom. A konstantinápoly-budapesti holland gyorsvonat másodnaponként Vlissingenen át érte el hajókompon Harwich angol kikötőt.

DOVER. Anglia egyik legnagyobb és legforgalmasabb tengeri kikötője. Lakosainak száma 42 ezer, környékén szénbányák vannak. Főként az teszi jelentőssé, hogy a La Manche-csatorna legkeskenyebb részén fekszik, negyven kilométernyire a vele szemben levő és a francia parton elterülő Calais-tól. Katonai szempontból is rendkívül fontos, mert elsőrendű légi és tengeri bázis. A francia-angol csatornai kereskedelmi és személyforgalom szempontjából jelentősége óriási.

CAMBRAI. Francia város és fontos katonai erődítmény a Nord-departementben, Franciaország északi részén, a Schelde folyó mellett, amely most annyit szerepel a vezérkari jelentésekben. Lakosainak száma mintegy 30.000. Az egész világon ismert csipke és batiszt iparáról, több óriási gyárban készítik ezt a két cikket.

SOMME. Folyó Észak-Franciaországban, amely az Aisne-departementben ered és a La Manche-csatornába ömlik. Hossza 245 kilométer. Somme neve már a világháborúból is ismert, mert partja mentén borzalmas ütközetek folytak le. Somme folyóról neveztek el azt a francia megyét is, amelynek székhelye Amiens város.

Japán és Ausztrália megegyeztek Hollandindia status quóján

A Reuter ügynökség jelenti: Ausztrália külügyminisztere közölte a parlamenttel, hogy Ausztrália és Japán kölcsönös biztosítékokat adtak arra vonatkozólag, hogy

a háboru nem befolyásolja a hollandiai gyarmatok status quóját.

A Danarea-bizottság határozata megerősíti Románia semlegességi helyzetét

Bucurestiből jelentik: A Nemzetközi Dunabizottságnak ismeretes egyhangú határozatával, amelyet egyaránt szavaztak meg Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország megbízottai, legutóbbi számában behatóan foglalkozik a bucurestii Timpul című napilap. Az újság többek között a következőket írja:

— Bármennyire paradoxként is hasson politikai szempontból, az európai Duna-bizottság határozata a valóságban úgy tűnik fel, mint a hadviselő felek megegyezése arra vonatkozólag, hogy tartózkodjanak olyan ténykedéstől, amely a háborút a Dunára is kiterjeszthetné.

Egy ilyen egyezmény, amely jóváhagyja azokat a rendszabályokat, amelyeket a román hatóságok a lelkiismeretességétől áthatottan foganatosítottak, valamint azok a jogok, amely értelmében a Duna románai részén kizárólag a román állam foganatosíthat rendőri intézkedéseket,

megerősíti Románia semlegességi helyzetét és teljesen összhangban vannak azzal a békepolitikával, amelyet a román kormány elhatározottsággal folytat.

Fiataloságot és szépséget hozok Önnek!

Fiatalos kinézése nem korától, hanem bőrének ápolásától függ. Ezért próbálja meg NIVEA-val. Csak NIVEA tartalmaz Eucerint, mely bőrt egészségessé teszi és csak egészséges bőr ad Önnek fiatalos és friss kinézést.

„Az ellenség a világ meghódítására törekszik“

— **mondotta VI. György angol király pénteki rádióbeszédében**
A német sajtófőnök szerint Anglia veszélyesztette a világ szabadságát

A Rader hírszolgálati ügynökség jelentése

Londomból jelentik: A „Birodalom napján” pénteken este VI. György király az alanti rádióbeszédet intézte a brit világbirodalom népeivel:

— A döntő harc közvetlen közelünkben folyik és ezért nyíltan kívánok szólni, mert tudom, hogy ezekben a súlyos időkben önök is így beszélének velem.

Amit az ellenség akar, az nem egyszerű területi hódítás, teljes és végleges elpusztulása birodalmunknak és ha ez sikerül, következnie az egész világ meghódítása. Az ellenség akarata az, hogy ugyanazzal a kegyetlenséggel érje el célját, amit már eddig is megmutatott a világnak. Nekünk nem volt könnyű elképzelni ezeket az ördögi terveket, de a kétkedések ideje már régen elmúlt. Számunkra és birodalmunk népei számára most már tisztán látható a cél és ez nem jelent más, mint élethalálharcot valamennyiünk részére. Legyőzetésünk nem jelentene átmeneti korszakot, a melyből ismét megerősödvé kerülhetnénk ki, hanem egész világunk elpusztulását jelentené és birodalmunk romjai alá temetkezhetnénk.

— A brit világbirodalom népei szeme előtt új látvány bontakozott ki. Beléptünk a háborúba, a mely az ellen az ördögi rendszer ellen folyik, amely megkísérli, hogy megsemmisítsen bennünket és hogy ő uralkodjon egyedül a világon. Ellenségeink velünk szemben az imperializmus jelszavát alkalmazzák, holott a mai imperializmusunk csak azt jelenti, hogy a birodalomhoz tartozó népek velünk együtt szabadon élhessenek. Célunk mindenkor a béke volt, az a béke, amelyben intézményeink nyugodtan fejlődhetnek és népeink életszínvonalja állandóan javuljon. Az összes kormányzati problémákat a jóindulat szellemével oldottuk meg. Ezt a békét rabolták el tőlünk és most megkísérlik, hogy elpusztítsák mindazt, amiért éltünk. A brutális erővel szemben áll a mi becsületérzésünk, igazságszeretetünk és hitünk.

— Ahogyan a birodalom népei egyhangúlag állást foglaltak mellettünk, kétségtelen bizonyítéka annak, hogy kié lesz a győzelem. Mellénk állottak azzal az elhatározással, hogy harcot folytatssanak minden olyan ellen, amit gyűlölnék és megvetnek.

Ezt az elhatározást semmi sem ingathatja meg. Egységesek vagyunk a cél elérésében és életünket áldozzuk fel mindazért, amiért érdemes élni. Senki se higgye, hogy bizalmam megrendült, mert kijelentem, hogy veszedelmes megpróbáltatások előtt állunk, amellyel szembe kell szállnunk. Ez a hit és bizalom éppen olyan erős bennem, mint önökben. A bizalom azonban nem elegendő. Ezt a bizalmat fel kell fegyverezni bátorsággal, elhatározottsággal, türelemmel és áldozatkészséggel. Ezekkel a képességekkel rendelkezik a birodalom lakossága, amely végeláthatatlan sorban küldi hadseregét, hogy az a szárazföldön, a tengeren és a levegőben harcoljon.

— Gondolataim most harcosaink felé szállnak és azok felé, akiknek férjei és vőlegényei a hazáért hozzák meg a legnagyobb áldozatokat. Melletünk állanak régi szövetségeseinknek, a franciáknak katonái és ott vannak a lengyelek, a norvégek, a belgák és a hollandok, olyan népek, amelyeknek békés országait előntötte a nem provokált bor-

zalmas támadás. Ezekben a tragikus órákban a megpróbáltatások idején azt tesszük, amit őseink tettek és a Mindenhatóhoz fordulunk. Szigetországunkban elrendeltem, hogy vasárnap nemzeti imnapot tartsanak. A tengeren túl élő testvéreink egyesüljenek imáinkkal velünk. A legteljesebb bizalommal, igazságos ügyünkben való hittel forduljunk a Mindenhatóhoz, kérjük segítségét, hogy megvédelmezhesük jogainkat, ahogyan azt mi kaptuk.

— És most birodalom népei: férfiak és nők, a földgömb minden részén így szólók hozzátok: Folytassátok munkátokat bármi legyen is az, teljes bátorsággal és nyílt szívvel. Mosollyal arcunkon, felemelt fővel tegyék meg kötelességüket és Isten segítségével győzni fogunk.

NÉMET VALASZ VI. GYÖRGY LEVELÉRE

A Német Távirati Iroda jelenti: A német sajtó részletesen közli Dietrich dr. birodalmi sajtófőnök válaszáat VI. György angol király rádióbeszédére.

Ha Anglia királya azt állítja — jelenti ki Dietrich —, hogy a brit birodalom a béke és a szabadság eszméin épült fel, akkor azok a népek, amelyeknek segítségét ma Anglia kéri, vizsgálja, hogy emlékezzenek a brit birodalom felépülésének történetére, ami nem volt egyéb, mint más népek szabadságának megsértése. Ha Anglia királya azt állítja, hogy Nagybritánia mindig a békét akarta, azt kell kérdeznünk: Ki taszította Lengyelországot a háborúba és ki árulta el? Ki áldozta fel minden töprengés nélkül Norvégia, Belgium és Hollandia érdekeit?

Anglia! Németország mindenkor a békét ajánlotta. Készen volt arra is, hogy Franciaország határait biztosítsa. Állandóan baráti kezet nyújtott Anglia felé, sőt fegyverekkel hajlandó lett volna a brit birodalom létét is biztosítani. Nem Németországot, hanem Angliát terheli a felelősség a háború borzalmaiért.

Mussolinit éltették az albán munkások

Cáfolják a jugoszláv-albán határ lezárásának híreit

Tiranából jelentik: Ciano külügyminiszter Bottai és Ricci miniszterével ellátogatott a Maria Pia de Savoia iskolába, ahol megtekintették a közoktatásügyi minisztérium által rendezett iskolai kiállítást. A kiállítás fényes bizonyítéka annak a közművelődési tevékenységnek, melynek célja az oktatás korszerűsítése és az albán nép kiképzése. A miniszterek ezután ellátogattak abba a körzetbe, ahol az új Tirána épül. Mindenfelé, ahol elhaladtak, a munkásság és a lakosság lelkesen éljenzezte a magas vendégeket. A három miniszter, Durazzo felé vezető útjában megállapodott az egyik helységben, ahol megtekintették az Elbassan-Durazzo között épülő vasútvonal munkálatait. Ciano gróf külügyminiszter rövid beszédben tolmácsolta a munkásoknak a Duce üdvözlését, aki közelről érdeklődik életük és munkájuk iránt és aki büszke rájuk.

— Visszatérve Olaszországba, közölni fogjuk a Duceval, hogy Ti méltók vagytok az ő tiszteletére és rokonszenvére és közölni fogjuk vele, hogy az ásóval és csákánnyal általatok végzet munkán kívül többre is képesek vagytok. (Fegyverrel is — kiállítottak fel a munkások, Igen fegyverrel is — tette hozzá az albán kül-tuszminiszter.)

A megjelentek ezután nagyarányu rokonszenv tüntetést rendeztek Mussolini mellett.

Belgrádból jelentik: A DNB közli: Az Avala ügynökség azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek azt állítják, hogy az albán-jugoszláv határt lezárták, megállapítja, hogy azok tendenciózusak és nélkülöznek minden komoly alapot.

Mit üzen Svájcban a Szentgotthárd?

Ahol az ütköző állam eszméje született

Andermatt, május hó. Ahol most állok, — furesa, szédítő érzés — Európa közepe. A Schölenen komor, hatalmas sziklafalai között süketítő robajjal rohan a Reuss s ennek örvénylő vizeséseit iveli át karcsú és elegáns könnyedséggel az „Ördögök Hídja“, amely még ma is a rómaiak hódító és építő lángelméjét magasztalja. A nyugalmazott híd keskeny úttestét benőtte a moha. Ma már az új „Ördögök Hídja“ keresztül vezet — vadregényes szakadékok fölött — az északra és délre összekötő híres Szentgotthárd-út. Az ördögök két hídját kétszáz méter választja el egymástól és kétezer esztendő. Ennek a kétezer esztendőnek mélyen szántó történelmi emlékei és tanulságai úgy kergetőznek most előtttem, mint a sziklafalakat ostromló Reuss viharos hullámai.

Innen — a Szentgotthárd-hegységből — ágaznak szét az Alpok megejtő szépségű láncolatai. Itt erednek s innen futnak északra, délre és nyugatra, mint Szentgotthárd üzenetei a források, patakok, folyók, amelyek egész Európát behálózják, majd folyamokká dagadva, ömlenek az Északra, a Földközi-, az Adriai- és a Fekete-tengerbe. Itt ütközött meg — svájci földön — a diadalmasan előrenyomuló római civilizáció, a fiatal, nyers népek barbár erejével és ebből a találkozásból pattant ki az új, az európai kultúra szikrája. Germán, francia, olasz és rhotomán népcsoportokat itt kovácsolt össze és ed-

Európa kulcshelyzete

A stratégiai fontosságának teljes tudatában élő Andermatt minden rendű és rangú lakosával hosszasan beszélgettem. Mindabból, ami érdekeset és tanulságosat hallottam, a nemzeti és világnézeti egységnek, a hazafias helytállásnak szilárd öntudata és elszántsága sugárzott. Andermatt egyik tekintélyes polgára ezeket mondta:

— Ezek a mi büszke hegyeink, ezek a mi minden égtáj felé új világokat, pazar lehetőségeket nyitó hágóink és szorosaink mindig nagy katonai, gazdasági és kulturális vonzóerőt gyakoroltak a környező népekre. Szerencsére a nagyhatalmaknak életbevágó érdekük fűződött és fűződik még ma is ahhoz, hogy valamelyik konkurrens nagyhatalom meg ne vethesse itt a lábát. Európa szívének ezt a nagyjelentőségű — divatoszóval — kulcshelyzetét inkább bízzák a kicsiny, de bátor és tetterős svájci népre, a mi őszintén tűzön-vízen keresztül semleges államunk őrzetére. E gondolat jelentőségét Julius Caesar ismerte fel először. Amikor a helvétek elhagyták svájci hazájukat és Dél-Galliában akartak letelepedni, Caesar ellenük küldötte légióit és visszaszorította őket az Alpok legmagasabb hegyvidékére. A római világbirodalom szempontjából ugyanis nagy veszedelmet látott volna abban, ha az Alpok hágóit nem a kelta fajhoz tartozó helvétek őrzik, hanem hatalmas hódító törzsek számára szolgálhasson Svájc, a termékeny és gazdag, déli síkságokra nyíló átjáróházul.

Igy született meg az „ütköző állam“, amelynek szerepét és történelmi hivatását később a svájci szövetséges köztársaság vette át. Átvette, megtartotta és — kezességünk róla — minden körülmények között teljesíti!

Svájc ma már hétszáz éves múltja tekintetét vissza. A tizenharmadik század első felében a Nagy Szent Bernát, a Splügen és a Septimer hágóiról ide, a Szentgotthárd-útra terelődött át a forgalom legnagyobb része, mert itt nyílt le a legrovidebb összeköttetésre a Rajna völgye és a Pó-síkság között. Rendkívüli nehézségek árán lehetett csak leküzdeni az óriási technikai akadályokat, áthidalni a járhatatlan szakadékokat, megteremteni az összeköttetést a zúgó vadvízek fölött, de amikor végre sikerült, a Római Szent Birodalom nyomban felismerte rendkívüli jelentőségét s 1231-ben felségjogai alá rendelte az Uri völgyét. 1291-ben — Habsburgi Rudolf halálakor — létrejött a három erdőszövetség, Schwytz, Uri és Unterwalden föderációja, amely ismételen visszaverte a szabadsága és függetlensége ellen irányuló osztrák hercegi, majd burgundi kísérleteket. A túlerővel szemben is lelkesen vállalt szabadságharcok hosszú

zett egységes nemzetté a szabadság és humanizmus eszméje, amely a XIV. században Morgartennél és Senpachnál elsöpörte a zsarnokságot. A szabadságszerető paraszt csapatok hősiességével véget vetett a lovagkornak és megteremtette a katonai fejlődés útját a nagy nemzeti hadseregek kibontakozása felé. Itt, ahol most állok: évszázadokon keresztül kemény harcok menetek és gyilkolták egymást, kereskedők közlekedtek megrakott szekereikkel, haramiák fosztogattak, hatalmas birodalmak bíróztak, iparosok baktattak, éheztek és üldözöttek kerestek új hazát, eszmék ütköztek össze, vadul lüktetett és egymásba keveredett az Európa „közepén“ összetörülő népek kalandos vére.

A történelmi emlékek és a tájékozó vizesések féktelen kavargása után valóságos oázisa a békének, a csendnek és a szelíd nyugalomnak: a nyájas üdülőhely, Andermatt. Festői völgyben sorakozó kedves, vendégszerető alpesi házak, ár. rándozásba ringató táj, de minden időszertűlén káprázatnak hamar végeszakad: köröskörül szigorú beton-erődítmények, géppuska-fészek őrzik a Szentgotthárd-hágó kapuját. Tilalomtáblák figyelmeztetik a gyanútlan járókat, erre meg arra tilos az út, tilos a fényképezés, tilos egy pillanatra is elfelejteni, hogy visszavonhatatlanul a mában élünk és ez a ma riasztóan más, mint a mítsem sejtő tegnap, a messze és boldog tegnapelőtt.

és dicsőséges sorozata megteremtette a svájci nemzetet. A szövetséges kantonok száma egyre növekedett. A vesztfáliai béke 1648-ban hivatalosan is elismerte Svájc függetlenségét, a bécsi kongresszus pedig 1815-ben

„örökidőkre“ semlegesnek nyilvánította a szövetséges államot,

amely a zürichi kiállítással múlt év nyarán is ország-világ előtt tanubizonyítást tett gazdasági és kulturális rátermettségéről, életrevalóságáról, ősi erényekben gyökerező erkölcsi értékeiről.

SVÁJC TÖRTÉNELMI FELADATA

Megbízható, lelkiismeretes, elszánt öre lenni Európa szívének: ez volt évszázadokon keresztül Svájc történelmi feladata és ez a hivatása ma is. A stratégiai és közlekedési szempontból oly fontos alpesi hágók soha sem jutottak — eltekintve a rövid napoleoni epizódtól — idegen kézre, sohasem válhattak idegen katonai mozdulatok kiindulópontjává. Ezek a hágók, ezeken az örökös hóval fedett hegycsúcsokon büszke és szabadságszerető hősiességű nemzet áll őrt, valóban „megfelelő nép a megfelelő helyen“. Svájc lélekjelenlétére jellemző, hogy még ki sem tört az európai háború, — éppen a zürichi kiállítás idején — kiadta és ma még nyomtatókosabban hangoztatja a jelszót:

„Svájc meg akarja magát védeni! Svájc meg tudja magát védeni!“

Svájcnak meg kell védenie magát!“ Aki ma Svájcban jár, aki beszél e józan, bátor és jellemes nép keménykötésű fiaival, kezét szorít velük, vagy csak a szemükbe néz, az nem lehet egy pillanatra sem kétségben afelől, hogy kétezer esztendő óta itt nem változott a helyzet: Svájc „örökidőkre“ szóló semlegességét az európai hatalmak közös érdeke követeli meg, de ettől függetlenül, saját népének önfeláldozó hősiessége is biztosítja.

Hazafelé a gyönyörű Engadinen keresztül vezet az út. Már áthaladunk a határon, már a magyar rónák felé közeledünk s lassan lejtősöve végesszakad a Svájcban kiinduló alpesi hegyláncolatnak, de gondolatainkat még mindig büszke hegyóriások népe felé irányítja Liechburg érdekes színpadi műve, amely a „Közép őrzője“ címet viseli. A kiváló svájci költő úgy állítja itt élénk hazáját, mint az arany középszer a mértékartás és kiegyenlítés országát: látomászerűen bontakozik ki előttünk Európa vízvázlatzó ősegyesége, a Szentgotthárd, ahonnan a jog, a szabadság és az emberiség szelleme szerteszét sugárzik és a gleccsereiből, forrásaiból táplálkozó vizekhez hasonlóan, megtermékenyíti majd a vén Európa kiszikkadt, elcsigázott földjét. (I. d.)

Nagyon jól érzem magam az első üveg GASTRO-D. után...

irja nekünk Schulz Oscar, comert spirt, Sft. Gheorghe, jud. Treiscaune és kérem sziveskedjenek részemre még két üveggel küldeni, hát ha a második üveg használata által teljes gyógyulást kaphatok, amint remélem is. Előre is köszönetet mondok Önnek így is. Teljes tisztelettel...“

GASTRO-D. ma már oly közkinccse az emberi társadalomnak, hogy sokszor alig diagnosztálható gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségeknél, emésztési zavaroknál rövid Gastro-D. kúra után kitűnő eredményeket értek el vele. Orvosok is ajánlják.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Májusi ájtatosságok az utolsó héten a katolikus templomokban

A katolikus templomokban ma, vasárnap és a következő héten a májusi ájtatosságok és szentbeszéd a hónap végéig ezen sorrendben lesznek:

A püspöki székesegyházban ma, vasárnap este 7 órakor német nyelvű ájtatosság és szentbeszéd, tartja Unterweger Lothár dr. kanonok, énekel a belvárosi Mária-kongregáció. Hétfőn este magyar ájtatosság és szentbeszéd, tartja Erdély Mihály piarista tanár Isten próbára tesz minket címen, énekel a teológusok kara. Kedden este német ájtatosság és szentbeszéd, tartja Schuller Antal dr. hittanár, énekel a Banatia énekkara. Szerdán este magyar ájtatosság és szentbeszéd, tartja Auber mann Péter piarista tanár A béke Istene címen, énekel a Dóm-kórus. Csütörtökön este német ájtatosság és szentbeszéd, tartja Korner József dr. püspöki helynök, énekel a belvárosi zárda énekkara és végül május 31-én, pénteken este a záró ájtatosság és szentbeszéd magyar nyelvű lesz, tartja Bedy Lajos piarista tanár, Szűz Mária a béke királynéja címen, énekel a Dóm-kórus.

A belvárosi plébániatemplomban ma, vasárnap este 8 órakor magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd lesz, mondja Plesz József kanonok-plébános. Az ájtatosság páros napokon magyar és páratlan napokon német. A hét folyamán szentbeszéd csak az utolsó napon, pénteken este lesz, amikor Plesz József kanonok német nyelvű ájtatosságot és szentbeszédet mond.

A gyárvárosi plébániatemplomban ma, vasárnap este hét órakor német ájtatosság és szentbeszéd lesz, tartja Rech K. Géza apátplébános, énekel a templomi énekkar. Hétfőn este magyar ájtatosság és a hívők magyar népénekeket adnak elő. Kedden este német ájtatosság, énekel az elemi fiúiskola énekkara. Szerdán este magyar ájtatosság, énekel az elemi leányiskola. Csütörtökön este német ájtatosság és szentbeszéd, tartja Rech K. Géza apátplébános, énekel a templomi énekkar. Pénteken este záró ájtatosság, német szentbeszéd, tartja Rech K. Géza apátplébános, énekel a templomi énekkar. Az ájtatosság Te Deummal zárul.

Az erzsébetvárosi plébániatemplomban ma, vasárnap este kezdődnek a májusi ájtatosság keretében a magyar nyelvű konferenciabeszéd, amelyeket Puskás Hugolin kolozsvári ferencrendi atya, a kiváló hitszónok tart és ezek jövő vasárnap este érnek véget. Ezen az utolsó héten a májusi ájtatosság vasárnap, kedden és csütörtökön magyar nyelvű lesz. Szombaton este Jézus szíve tiszteletére ájtatosság.

A Józsefvárosi plébániatemplomban ma, vasárnap egygyednyolc órakor magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd, tartja Metzger Márton dr. prépostplébános. Hétfőn este német szentbeszédet mond Heyer Gyula káplán. Kedden este magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd, tartja Heber János dr. püspöki titkár. Szerdán este német szentbeszéd, tartja Niedermayer Viktor káplán. Csütörtökön magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd, mondja Bojhos Mihály káplán. Pénteken este utolsó ájtatosság és német nyelvű szentbeszédet Metzger Márton dr. prépostplébános mond.

A mehalai plébániatemplomban tegnap, szombaton este értek véget Puskás Hugolin ferencrendi atya magyar nyelvű konferenciabeszédei és ma, vasárnap reggel a résztvevők közös szentáldozáshoz járulnak. Este félnyolc órakor német ájtatosság és német szentbeszéd, tartja Pater Imre. Hétfőn német ájtatosság, kedden német ájtatosság és német szentbeszéd, szerdán magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd, tartja Pater Valentin, csütörtökön német szentbeszéd és pénteken az utolsó májusi ájtatosság alatt magyar és német szentbeszédet Pater Imre mond.

Növelik a svéd hadsereg létszámát

Stockholmból jelentik: A parlamentben törvénytervezetet mutattak be a svéd hadsereg számának növelése céljából. Több korosztályt fognak behívni, hogy a fegyver alatt álló csapatok létszámát kielégessék.

Május 29-től kezdve Svédország több területén nem tartózkodhatnak idegenek.

KÖHÖGÉS ELLEN FAMEL

SZÖRPÖT MEGBIZHATÓ KÉSZÍTMÉNY

A belgrádi Vreme leközölte Olaszország minimális követeléseit

Junius első napjaiban határoz Olaszország

Belgrádból jelentik: A Vreme igen jól értelt helyre hivatkozva jelenti, hogy Olaszország a következő hét pontban közölte a szövetségekkel azokat a követeléseket, amelyek ellenében hajlandó távolmaradni a háborútól:

1. Az Atlanti Óceán és a Földközi tengeri átjáró nemzetközivé tétele katonai ellenőrzés alatt. Az ellenőrzésben résztvenne Spanyolország, Olaszország, Anglia és Franciaország. A Gibraltárt úgy kell átépíteni, hogy az ne lehessen fegyver a birtokló állam kezében más államok ellen.

2. Malta katonai ellenőrzése és erőinek átépítése. A sziget csak rendőri ellenőrzést gyakorolhat a Földközi-tengeren.

3. A Dodokanezos szigetek statútuma nem változhat meg.

4. A Szezi csatorna kérdésének megoldása tekintetében az olaszok két megoldási lehetőséget terjesztenek elő. Az egyik szerint az igazságban paritásos alapon helyet kell, hogy kapjanak az olaszok, a másik szerint pedig a csatorna egyiptomi zónája nemzetközi ellenőrzés alá kell, hogy kerüljön.

5. A Földközi-tengeren tartható hadiflották tekintetében a Földközi-tengeri hatalmak paritásos alapon juthatnak szerephez. Az egyiknek sem lehet nagyobb hajóparkja a másiknál.

6. Franciaország egyezzen meg Dzsibuti tekintetében és a vasutvonalat a részvény-többséggel együtt adja át Olaszországnak.

7. A tuniszi és algiri olaszok életlehetőségeinek lényeges megjavítása.

Római politikai körök szerint ezeknek a minimálisnak mondott követeléseknek teljesítése sürgős, mert mint Rómában tudják, Olaszország június első napjaiban feltétlenül határoz végleges állásfoglalásáról.

Rómában az olasz Korzika mellett tüntettek

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség jelenti: A Rómában élő korzikaiak számos csoportja pénteken Pincioba ment fehér zászlóval kezükben, hogy azokat Pasqual Paoli emlékére épített szobor előtt meghajtsák. Pasqual Paoli Korzikának Olaszországhoz való csatlakozása ügyében vívott felkelés alkalmával elesett. Giovaccini, a korzikai kulturális csoport elnöke élte a Ducet és hangsúlyozta Korzika lakosságának olasz érzelmeit. Az egybegyűlt tömeg az olasz Korzika mellett tüntetett.

„TÖRTÉNELMI ELHATÁROZÁS ELŐESTÉJÉN“

Rómából jelentik: A Tribuna „Berlinben azt hiszik, hogy Olaszország történelmi elhatározások előestéjén áll“ cím alatt közli berlini tudósítójának jelentését, amely szerint Németországban a legnagyobb érdeklődéssel szemlélik Olaszország bizonyos félreérthetetlen magatartását, de

nagy figyelmet keltett Ciano gróf albániai látogatása is.

Mindezekből a jelekből arra következtetnek, hogy Olaszországban történelmi elhatározások vannak küszöbön, amelyek

Itáliát döntő tényezővé teszik a mostani helyzetben,

amelyből meg kell születnie annak az új Európának, amelyet a fasizmus és a nemzeti szocializmus akar. Német megfigyelők ugyanakkor azt állapítják meg, hogy olyan államok, amelyek

eddig nyíltan állást foglaltak a szövetségesek mellett, mint például Svájc, Törökország és Egyiptom, néhány nap óta a legnagyobb tartózkodást mutatják és nyíltan azt is hangsúlyozzák, hogy nem hajlandók a plutokrácia kedvéért katonai kalandba bocsátkozni.

EGYIPTOM JÓVIZONYT AKAR OLASZORSZÁGGAL

Kairóból jelentik: A Stefani-ügynökség je-

lenti: Alimaher pasa miniszterelnök kijelentette az újságírók előtt, hogy

Egyiptom békében akar élni minden némettel.

Az ország fegyverkezése kizárólag védelmi jellegű. Az Olaszországgal való összeköttetés a barátságos és a jószomszédi viszonyon alapul. Egyiptom területén számos olasz közösségnek adott hazát. Az „úriemberi egyezmény“, amelyet két évvel ezelőtt Rómában kötöttek, igazolja legjobban az Olaszország és Egyiptom között kialakult jó viszonyt. A miniszterelnök ezután meglegedését fejezte ki afölött, hogy a baráti kapcsolatokat eddig semmi sem zavarta meg és

reméli, hogy a jövőben sem fog változás beállani.

Alimaher végül közölte, hogy Egyiptomnak joga van hangját hallatni a háború befejezése után, amikor megvizsgálják azokat a kérdéseket, amelyek Egyiptom földközi-tengeri érdekeit is felölelik.

Ütközet Trockij mexikói házánál

Gépfegyveres banda megtámadta a volt orosz népbiztost

Mexikóból jelentik: Azt a nápat, amelyben Trockij lakik és amely a többi épülethez elkülönítve áll, pénteken hajnali 4 órakor támadás érte.

Körülbelül husz személyből álló csoport, revolverrel és könnyű gépfegyverrel felszerelve hajtotta végre a támadást. A támadók és Trockij személyes védelmére felfogadott letektivek között heves tüzelés kezdődött.

Trockij Chelden-Hoad nevű amerikai titkárat elrabolták.

Az összetűzés folyamán Trockij unokája a lában megsérült, Trockij pedig az arcán szenvedett horzsolásokat.

Mexikóból jelentik: A rendőrség szigorú vizsgálatot indított a Trockij elleni merénylet ügyében. Nunes tábornok, a rendőrség főnöke kijelentette, hogy Trockij elrabolt titkárát rövidesen meg fogják találni. A merénylet közelében megtaláltak egy autót, amelyben robbanó készületek voltak. Az autónak amerikai rendszáma van.

Magyar nyelven is tárgyalhatnak a választott bíróságok

A cluji törvényszék elvi jelentőségű döntése. Az érdekelt felek magyarul tudó elnök kiküldését kérhetik

A kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa érdekes és fontos elvi jelentőségű döntést hozott. A tanács döntésében kimondta, hogy a választott bíróságok előtt lehet magyar nyelven is tárgyalni és igényelni azt, hogy a bíróság elnöke a magyar nyelvet is tökéletesen bírja. Az elvi jelentőségű döntést a következő ügygyei kapcsolatban mondták ki:

Traian Giurgiu dr. a választott bíróság előtt Dáskál Rudolfot és nejét képviselte a Moskovits és társa cég ellen. Giurgiu dr. a választott

bíróság előtt más elnök kiküldetését kérte azal az indoklással, hogy a bíróság elnöke nem tud jól magyarul és így nem kísérheti kellő figyelemmel a magyar nyelven is elhangzott kijelentéseket. Az indítványt elutasították. Az elutasított Dáskál Rudolf és felesége erre a törvényszékhez fordult és jogorvoslatot kért. A törvényszék harmadik tanácsa pedig az elmúlt nap kimondta, hogy a választott bíróság magyarul is tárgyalhat és a választott bíróság előtt szereplő felek bármelyike kérheti olyan elnök kiküldetését, aki a magyar nyelvet is bírja.

Letartóztatják és szigorúan megbüntetik a rémhírterjesztőket

Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium az utóbbi időben arról értesült, hogy bizonyos egyének

foglalkozásszerűen terjesztik a rémhíreket,

amelyek károsak az ország érdekeire, valamint azokra az intézkedésekre, amelyeket a kormány legjobb belátása szerint foganatosít. Ezek a személyek megpróbálják, hogy szűk körben, lokálokban és nyilvános helyeken a legfantasztikusabb híreket hozzák forgalomba, azzal a céllal, hogy nyugtalanságot keltsenek, ami által megsértik a rend, a megértés és hazafiaság szellemét, amely a mai időkben a lakosságot áthatja.

Hogy a minisztérium véget vessen eme kísérletezéseknek, amelyeknek előidézői tülteszik magukat a Carol király büntető törvénykönyv

329, 417 és 418 szakaszának határozott előírásain, amelyek a bűnösök részére súlyos büntetést helyeznek kilátásba, Ghelmegeanu Mihai belügyminiszter értesítette a királyi helytartókat, prefektusokat, a rendőr- és csendőr hatóságokat, hogy

nyomozzák ki és tartóztassák le azokat, akik célzatos álhíreket terjesztenek és a leg-
rövidebb időn belül állítsák bíróság elé őket.

A belügyminiszter körlevele különösen hangsúlyozza a btk. 329-ik szakaszának előírásait, a melyek két hónaptól hat hónapig terjedő fogságbüntetést, valamint 2000—10.000 leig terjedő pénzbüntetést helyeznek kilátásba a rémhírterjesztők ellen és azok ellen, akik a közrend ellen vétnek. Ghelmegeanu miniszter felhívja a fentemlített hatóságok figyelmét, hogy kimélet nélkül járjanak el a bűnösök ellen.

GYŐZÖTT A GÉP

Verne Gyula, boldog ifjúságunk bűvös szavú mesélője ha most feltámadna, ugyancsak elcsodálkoznék, amikor látná, hogy mindaz, amiről ő álmodott, megvalósult. A nagy fantasza előrenézett és hatvan-hetven évvel ezelőtt megjelent csodálatos és különös regényeiben megjelenítette a jelent. Szinte megdöbbentő valósággal bizonyosodik be a francia író proféciája, a technika olyan isteni, vagy ördögi tökélyre emelkedett, amelyre a múlt században gondolni szinte agyrémnek tűnt és ha valaki azt mondta volna, hogy páncélkocsik rohannak szédületes sebességgel, útjukban halált szórva, kinevették volna. Verne Gyulában látónoki erő volt és látomásait most itt látjuk megtestesítve acélban, bronzban, alumíniumban és ekrazitban. A titokzatos Robur, aki repülőgépen végigszárguldotta a világot, 1870-ben még képtelenség volt, 1940-ben azonban tízezerszámra hasítják a levegőt szédítő magasságban a Roburok és természetesnek vesszük, hogy az a gép, amely éjjelkor még Berlin felett kering, hajnalban már a párisi Eiffeltorony körül úszik. És emlékezzünk vissza a másik gyönyörű Verne-regényre, „Húszezer mérföld a tenger alatt”, ahol a rejtélyes Nemo kapitány Nautilus nevű gépével a tenger alá merül és beutazza a világot. Milyen lehetetlennek és képtelennek látszott ez a múltban, amikor ez a híres regény megjelent és amikor a hadihajókat még fából készítették. Ma minden tengeri nagyhatalomnak többszáz ilyen Nautilus hajója van és a Némó kapitányok tetszés szerint merülnek a víz alá és jönnek felszínre. Jókai Mór, a másik nagy mesélő is bámulna, hogy manapság ezer, meg ezer ravasz Tatrangi Dávid él, aki úgy parancsol az elektromosságnak, mint az ő hőse a „Jövő század regényé”-ben. És Leonardo da Vinci ott fenn az égen, ahol az általa megfestett jámbor és kegyes férfiakkal vitatkozik a szintén fényhatások problémájáról, szintén csodálkoznék, hogy azt a harcikocsit, amit ő közel fél-évszázaddal ezelőtt tervezett, most ott látja rohanni a flandriai és francia mezőkön. Valamikor régen, az első világháború előtti nyugalmas időkben, az emberek mosolyogtak minden utópián és általános elv volt, hogy a természet a maga mélyseges bölcsességében a fejlődésben nem tűr megugrásokat. Ma már azon mosolygunk, hogy a század elején még így gondolkoztak az emberek, mert ma a fejlődés nem ugrik, hanem száguld, vágat, még pedig olyan iramban, hogy a képzetet alig tudja követni.

Ez a mostani világháború, amely arányában túlszárnyal minden eddigi hadjáratot és amely érzésem szerint nem is az utolsó lesz a huszadik század első felében, minden eddigi szörnyű tanulsága mellett, megtanított valami keserű igazságra: a gép félelmetes erejére. A gép az „engedelmes eszköz” fogalmából előlépett bálvánnyá. A gép felfordította a klasszikus stratégiát, megdöntötte a várépítés művészetének szabályait és eltörölte a tereptant. A hadvezérek haditudományát, amit a vezérkari iskolában évtizedeken át magukba szedtek, értéktelen és hasznavetetlen. A roham, a rajtaütés, a lovasattak, a gyalogsági támadás, meg a többi katonai mozdulat, amiről eddig hallottunk és ami a véres színjátékot talán színessé és érdekessé tette, mind elavult már. A mostani háborúban gépek harcolnak gépek ellen, az ember szerepe szinte másodrangúvá válik. Az ember maga is gép, akit egy központból irányítanak és minden mozdulatát, leheletét, ténykedését szabályozzák. Gondoljuk el azt a pokoli revüt, amikor kétezer óriási tank, kétezer autógumin és láncon rohanó mozgó páncélvár csap össze. Félelmetes acélkonstrukciók, amelyeken nem is látni embert, csak előremeredő ágyú, és gépfegyvercsöveket, amelyekből szüntelenül ömlik a tűz. Kétezer motor zúg fülettéppő lármában és ebben a földrengésszerű rettenets zajban, a gépek titáni küzdelmében nincsenek sebesültek, csak halottak, akiket felperzsel a láng, vagy maga alá temet a gép iszonyú súlya.

A csodák idejét éljük. A felhőkkel emberek ereszkednek alá ejtőernyőkön, akik halált s ronbolást hoznak az éteri magasságból. Már nem vasúton, vagy a tengeren szállítják a katonákat, hanem elszabadulva a vén földtől, fenn a kék égen. Megszűnt a távolság, nincsen akadály, citűnt az országhatár. A gép rombol, pusztít, megemmisít, eljött az apokalipszis, János jövődése valóra válik. A Gépbárvány, akit az ember maga fölé emelt, már nem engedelmeskedik parancsolójának. Hiába építenek kőből, betonból,

acélból várakat, erődöket, gigantikus falakat, hiába terem csodákat az építőművészet, összedülnek a nagy alkotások a dinamit, ekrazit és más titokzatos robbanóanyag rettenetes feszítőereje alatt. A gép nem ismer lehetetlent és azok a nagyszerű vonalak, amelyekben nemzetek és népek bizakodnak, romhalmazzá válva, üszkös és szomorúan merednek a semmibe, kigúnyolva a reménykedőket.

A technika vívmányát dicsőítők most elégtétellel láthatják, hogy a fejlődés hová jutott. Lehet írni himnuszokat és dicsőítő ódákat az új csodáról, amely átalakítja korunkat. Boldogok lehetünk, hogy megértjük mindazt, amiről az előtünk élt nemzedék nem is álmodott, hogy van telefonunk, rádióink, szikratávíróink, repülőgépeink, autóink, hogy az életünk kényelmesebb, higiénikusabb, gyorsabb, frissebb. És boldogok lehetünk, hogy van automata géppisztolyunk, amely önmagától dolgozik, kis és nagy páncélkocsink, amely tökéletesítette az ölést, óriási ágyúink, amely harminc-negyven kilométerre rö-

píti a gránátot, páncélos csatahajónk, amely úr a tengeren és búvárnaszádunk, amely a víz alól levegőbe röpíti a tenger urát. Mindenünk van ebben a szép gépesített században, nem kell semmit sem tennünk, hiszen a gép elvégez helyettünk mindent, még arra a bizonyos gombnyomásra sincsen szükség, amely a pokoli gépezetet mozgásba hozza, ezt is elektromos sugarak végzik, nekünk csak az eredményt kell megállapítanunk, vagy esetleg meghalunk, ha a velünk szemben levő gép jobban működik. Semmink sem hiányzik, mindent megkaptunk a géptől, csak éppen a lelkiünket adtuk oda cserébe a technikáért. Mert a gép lendítőkerekével, önműködő karjával és kattogó motorjával kipréselte belőlünk a lelket. Szépség, jószág, civilizáció, kultúra, művészet kiszorult belőlünk, hogy helyét elfoglalja a rideg számítás, a rideg tény, a céltudatos gyilkolás. A gép rendszeresen, fölényesen, halatlanságú intelligensen megölte az embert.

A világ nagyot fordul és fordulásaiban le-
ráz magáról mindent, ami avult, ami tegnapi. És kerékküllőinek résein megmutatja nekünk a Holnapot, amelynek láttára elfordítjuk a fejünket. Mert lehangoló fekete temetőt látunk, ahol mint emlékeztető sírkő ott csillog nagyszerű szépségében a Gép...

A haragos arckifejezés és a viharos gügyögés egyaránt zavarja a csecsemőt

A gyermekorvos intelmei az anyákhoz. A modern csecsemőnevelés tizparancsolata

Budapestről írják: A csecsemőnevelés és gondozás az anya legnagyobb problémája. Az orvostudomány, társadalmi intézmények, iskolák és felvilágosító akciók vonulnak fel az egész világon egymás mellett, hogy minél több és minél egészségesebb gyermek indulhasson el az élet egyre nagyobb taltasokkal tele utján: ennek ellenére a legsúlyosabb hibákat követik el még mindig a sok hozzáértésre és szeretetre szoruló kis emberpalántákkal szemben. A csecsemőnevelés és gondozás örökké aktuális problémájával foglalkozik most Roboz Pál dr. gyermekorvos rendkívül érdekes munkája, amely a legmodernebb szemzőgből igyekszik megvilágítani a csecsemő helyzetét — a társadalomban. Megérteti az anyákkal azt, hogy már a csecsemőben is meglásák az egyéniséget s testi és szellemi fejlődését nemerev számadatok alapján, hanem egyénileg itéljék meg.

— A gyermekorvosnak nemcsak gyógyító, hanem tanácsadó szerepe is van — írja Roboz Pál dr. könyvének bevezetőjében. — Nemcsak a beteg gyermeket kell kezelnie, hanem az egészséges gyermek fejlődésének irányítása is az ő feladata. A csecsemő nevelése jelentéktelennek látszó apróságoktól függ, de ha ezeket az apróságokat közelebbről szemügyre vesszük, rácszélünk, hogy a gyermek jövődő sorsának kialakulása, testi-lelki kiegyensúlyozottsága szoros kapcsolatban van velük.

A gyermekorvos ezután a csecsemő egyéniségével foglalkozik. Ugyazólván minden anya előtt egy ideális csecsemő képe lebeg — mondja Roboz Pál dr. — és elvárja saját csecsemőjétől is, hogy ennek a képnak fog megfelelni. Ez az ideális csecsemő kövér, dundi gyermek, pufók arccal, rózsaszínű bőrrel, vastos karocskákkal és lábacskákkal, aki állandóan jóétvágygal és sokat eszik, egyenletesen és sokat hízik. Ha a csecsemő a valóságban ennek az elképzelésnek nem felel meg, az anya hibát keres vagy a táplálkozásban, vagy valamilyen külső körülményben, vagy a gyermekben s úgy érzi, hogy a gyermek valamely oknál fogva „el van maradva”.

— Ez a magatartás és ez a beállítódás a csecsemővel szemben helytelen. Az anyák nincsenek és nem is lehetnek tisztában azzal, hogy

minden csecsemő más és más

és nem várhatjuk mindegyiktől ugyanazokat a teljesítményeket.

Az erőteljes csecsemő — a gyermekorvos szerint — mindenesetre legközelebb áll ehhez az ideális elképzeléshez. Mellkasa széles, domború, bőre feszes, rugalmas, csontozata erőteljes, arca gömbölyded, válla széles, törzse hosszú, hengeres, végtagjai aránylag rövidek. A boralatti zsírarna vastos, jól fejlett. Súlygyarapodása rendszerint nagyobb, mint az átlagos, noha nem ritkán kevesebbet fogyaszt, mint nála kisebb súlyú gyermekek. Ezek viszonylag később kezdenek ülni, állni és járni. Sok esetben szellemi fejlődésük is lassúbb s később indul meg beszédfejlődésük is.

HOGYAN VISELKEDJÉK A FELNÖTT A GYERMEKSEL SZEMBEN

A csecsemőneveléssel kapcsolatban az orvos hangsúlyozza, hogy a baba nevelése tulajdonképpen már az első napon megkezdődik azzal, hogy életbe rendszert vezetünk be.

Ez a rendszer egészen önkényes, minthogy a csecsemő gyomra 3—4 óra alatt ürül ki s így észszerű, hogy a táplálékszükségletet is ilyen időközökben egészítsük ki. Emellett nagyon fontos szerepe van a pedagógiának. A csecsemő életbeosztása legyen rendszeres, a csecsemő napi programjának egyes részei (etetés, fürdetés, sétálás) történjenek mindig ugyanabban az időben és ezen

a kialakult életbeosztáson ne változtassunk alapos ok nélkül.

Ha valamit helyesnek és jónak találtunk, ahhoz ragaszkodjunk még akkor is, ha talán nehezünkre is esik.

A nyugalomnak meg kell nyilvánulnia a hanglejtésben, az arckifejezésben és a mozdulatokban is. A csecsemő ha nem is érti, de megérzi a haragos szót, a komor arckifejezés jelentőségét. De nemcsak a harag kifejezése zavarhatja a csecsemőt, hanem mindenfajta izgalom is. Sok anya úgy érzi, hogyha a csecsemővel foglalkozik, örömeinek heves kifejezést kell adnia. Holott a csecsemőre zavarólag hat a viharos gügyögés, a szerzet hangos, fegyelmetlen megnyilvánulása is. Általában helyes, ha távolartunk a csecsemőtől minden olyan megnyilvánulást, amely tulságos zajjal, hangossággal jár. A legtöbb csecsemő érzékeny a hangbenyomások iránt és kiabálásra, csapkodásra sírással felel.

SZABAD LEVEGŐT A CSECSEMŐNEK

A csecsemőnek az első hetekben az az érdeke, hogy a felnőttek egyáltalán ne foglalkozzanak vele, — mondja az orvos. — A testi ápolás és táplálás a csecsemő egyetlen szükséglete, minthogy a testi szükségleteken kívül a külvilággal olyan kapcsolata, amely örömet szerezne neki, nincsen. Nem ismeri fel a személyeket, akik körülötte vannak s nem okoz neki örömet a vele való beszélgetés és gügyögés sem. Az első hetekben a csecsemő követelményeit teljesen kielégíti az alvás és a táplálkozás s nekünk az a feladatunk, hogy azt biztosítsuk számára. Hagyjuk tehát magára a csecsemőt!

Levegőből, napfényből juttassunk annyit a csecsemőnek, amennyit csak lehet — írja Roboz Pál dr. — A csecsemőt, amennyiben egészséges és rendszeres fejlettségű, háromhetes korától kezdve kivihetjük a szabadba. Nagy áldás, ha kert, vagy legalább is megfelelő méretű erkély áll erre a célra rendelkezésünkre.

A csecsemőt a szabad levegőtől sohasem kell féltetni.

A könyv további része a csecsemő táplálásával, ételleme elkészítésével és betegségek megelőzésével foglalkozik a laikus számára is érthető és érdekes módon.

A francia miniszterelnök drámai figyelmeztetése három év előtt

Reynaud már 1937-ben félt a német támadástól és cselekvésre hívta fel a francia népet

Páris, május hó. A politikusok könyvei nem mindig érdekesek, mert nem mindig őszinték. Célszerű könyvek, ha a politikus nincsen hatalmon, akkor is, ha hatalmon van, akkor is. Összegyűjtött beszédek gyűjteményei rendszerint, dokumentumok és igazolások s az ember még Franciaországban is, ahol a politikusok is tudnak írni — és nemcsak frázisokat — nehezen szánja rá magát olvasásukra. Paul Reynaud könyvei kivételek a szabály alól. Több könyve jelent meg, a legutóbbi az utolsó napokban. Ez a cikk nem ezzel a könyvvel foglalkozik.

A könyv, amelyről írni akarok, még 1937-ben jelent meg és ezt a címet viseli: „Le problème militaire français”. Mikor megjelent, Ausztriában Schuschnigg volt kormányon, Csehszlovákiában Benes, Lengyelország úton volt afelé, hogy nagyhatalomnak ismerjék és a skandináv államok békéje nemcsak az elmúlt, hanem az eljövendő száz esztendőre is biztosítottak látszott. A földrész még előtte volt a nagy rengéseknek.

Mit írt ebben az időben a jelenlegi francia miniszterelnök, akit a háború vitelének erőteljesebbé tétele végett hívtak kormányra a köztársaság — ez a kérdés izgat, mikor fölöttem a könyvet, mely érzésem szerint szinte jobban világítja meg a jelenlegi miniszterelnök gondolkodásmódját és élelételésének mértékét, mint jelenlegi megnyilatkozásai.

A könyv azzal, a franciának nem mindig rokonszenves, de kétségtelenül igen valóságos ténynek a kimondásával kezdődik, hogy „A mai Európa törvénye az erő”. Ennek az erőnek ebben az esztendőben még csak a készülődéseit látni. A német erő még nem látható idegen városokban. De a Führer már mondja: „Három esztendő óta a német nép éjjel-nappal kovácsolja a fegyvereit”. Reynaud 1937-ben nem áltatta magát illúzióval, a könyv önvádakkal kezdődik: „A kisantant nyugtalankodik és kételkedik

Szóllós Gyula

névét mindig szeretettel ejtik ki nemcsak a barátai, hanem mindazok a sok ezren, akik a Déli Hírlap tollmunkásai vagyunk, még külön az a meleg ragaszkodás is hozzáfűz, amelyet mindazon értékes emberek iránt érzünk, akik ugyanazon az újsághasábon dolgoznak velünk. Szóllós Gyulát pedig lapunk fennállása óta szoros kapcsolatok fűzik hozzánk. Ha testileg távol is van tőlünk, lelkiileg itt van közöttünk.

Kissé hihetetlennek hangzik, ha ideírjuk, hogy Szóllós Gyula elérkezett írói és hírlapírói munkásságának negyvenötödik évfordulójához. Hogyan, — kérdezhetné valaki — ez a mindig fürge, mozgékony, sokat dolgozó, minden kulturális és társadalmi mozgalomban résztvevő Szóllós Gyula, aki fiatalos hévvel és szinte gyermeki lelkesedéssel ír, költ, fáradszépért, jóért és nemeseért, ez a Szóllós Gyula, már negyvenöt esztendeje volna ezen a rögs pályán, ez a pálya az, amely a szívet és az ideget legjobban megőrli, ámde ez az őrlés Szóllós Gyulán, akinek szívóssága elpusztíthatatlan, erélye lankadatlan, nem fogott és nem fog.

Ma is olyan friss és virgoc, olyan élénk és szípkázó, mint negyvenöt évvel azelőtt, amikor Temesvárott mint a Súdungarische Reform napilap belső munkatársa megkezdte hivatását. Az élet sodra aztán elvitte Temesvárról Budapestre, Kassára, Prágába. Jelenleg Kassán él és bár mint újságíró nyugalmába vonult, szépirodalmi téren folytatja értékes munkásságát. Írt magyarul és írt németül, de mindig szépen és mindig finoman. Sokat, nagyon sokat írt. Fordított magyarból németre és németről magyarra. Legismertebb műfordítása Biró Lajos magyar író Szerlem iskolája című regényének német átültetése. De nem célunk most széleskörű irodalmi munkásságát méltatni. Beírjuk azzal, hogy megköszönjük neki a Déli Hírlap hasábjain kifejtett munkásságát és annak az óhajunknak adunk kifejezést, hogy ezt a munkálkodást még sok-sok évig folytathassa olvasóink gyönyörködtetésére. Jubileuma alkalmával átnyújtjuk Szóllós Gyulának elismerésünk eszményi koszorúját, amelyet a szeretet soha nem hervadó virágából fontunk.

K. S.

Franciaország segítségének értékében”. 1934-ben csak 100 milliárd frankot költött Európa fegyverkezésre, 1937-ben már 240 milliárdot. A növekedés három év alatt 140 százalék. A világ fegyverkezik, még a legbékésebb államok is. „Hollandia katonai alkotásokhoz fogott”, „Svédország fegyverkezik, mivelhogy tudja, hogy vasércire szüksége lehet Németországnak”. Mindezek azonban igen kicsiny jelenségek még az eljövendőkhöz képest. De Reynaud igen tömören és erőlesen reagál rájuk: „Végre talán a francia nép is megérti, hogy nagysága, történelmi szerepe, presztízse és maga az élete is kockán forog — s elhatározza magát arra, hogy arccal forduljon a veszélynek”.

„A háború lehetősége igen nagy, — írja 1937-ben és a háború valószínűségét több gazdasági és egyéb okkal jelzi, mások közt pedig ezzel is: „A diktatórikus hatalmak, melyek presztízsiükből élnek, soha nem ismerhetnek be kudarcot, ez az egyik oka a mai Európa aggodalmainak”.

Ebben a három év előtt megjelent könyvben már biztosra veszi a háborút és könyörtelen szavakkal ostromozza az elmúlt hadviselés módjait. „A történelem lesz a (mult) háború előtti idők államférfiaival szemben, akik nem követelték a körülményeknek megfelelő hadianyag előteremtését és azokkal szemben, akik merész támadásokat indítottak, anélkül, hogy a támadásokhoz meg lett volna a megfelelő anyag”. Figyelmeztet: ez az oka, hogy a tizennégyes háború minden esztendejében nagyobbak voltak a francia veszteségek, mint a németek veszteségei. A világháborús hadvezetés nagy hibájának tartja, hogy az ellenfelet már csak nagy sikerek után tudták megállítani s ez példátlan veszteséget okozott emberben és időben. Ezekben az 1937-es Reynaud, akit 1940-ben a háború „erőteljesebb vezetésére” jelöltek miniszterelnökké, figyelmeztet a felkészülés elhanyagolásának következményeire. Emlékeztet arra, hogy nemcsak az elmúlt győzelemre kell emlékezni, hanem arra is, hogy ez mely hibák miatt, milyen áron történt.

A szerző igen kemény szavakkal kárhóztatja azt a gondolkodásmódot, mely Franciaország északkeleti határainak védelmével a francia honvédelem problémáját elintézték véli. Szemrehányóan idézi 1935-ből az akkori kormány hadügyminiszterének beszédéből ezeket: „Hogyan gondolhatja valaki, hogy mi még offenzívára gondolunk, mikor milliárdokat adunk ki azért, hogy egy erődítménysort felépíthessünk? Elég őrltek vagyunk-e, hogy ezen erődítménysort elé menjünk, nem tudni milyen kalandok elé? — „Mi csodálkozni való van tehát azon — kérde Reynaud —, hogy a következő évben ezután Belgium el-

Cadum kenőcs a gyermekek bőrbetegsége ellen

Semmi sem oly hatásos a gyermekek bőrének a hajának megbetegedése esetén, mint a Cadum kenőcs. A vörös, csalánkiütéses, pattanásos, hámló, finom és érzékeny gyermek-bőrre nyugodtan kenhető. Azonnal megszünteti a viszketést és sok bőrbetegség okozta szenvedésnek veheti elejét, ha Cadum kenőcsöt használ sebek, bőrhámlás, kiütésel, fekély, aranyér, rüh és ótvar ellen.

naud —, hogy a következő évben ezután Belgium elkülönítette a maga politikáját Franciaországtól és fölmondta a katonai szerződésünket.” Kárhóztatólag idézi 1927-ből ezt a hivatalos szöveget: „A mi katonai szervezetünknek az a feladata, hogy megerősítse határainak védelmét és megvédje a tengerentúli területeinket.” „Ez a gondolkodás — teszi hozzá — olyannak tűnik, mintha azt képzelni, hogy a Francia birodalom és Németország egyedül lennének a világban”. Azokkal szemben, kik a francia hadvezetés kötelességének, az erődítmény nyugodt védelmét tekintették, csak ezeket írta: „A nagy háború megmutatta, hogy harcolni éppen annyira jelent támadást, mint védekezést és hogy egyedül az offenzíva az, mely meghozhatja a győzelmet. A hadviselésnek e két módja közül az egyikről lemondani: abszurdum.” A könyv legkeményebb mondatai arra figyelmeztették olvasóit, hogy a hadviselés a szükséges időig a védelemre való szorítkozás és a kedvező időben való offenzívakezdés helyes alkalmazásából áll. Nagyon erősen szavakkal figyelmezteti a franciákat arra, hogy a Maginot-vonal nem izolálja Franciaországot Európától és a védelemnek jó megszervezése nem elégséges, hanem csupán szükséges feltétele a francia hadi politikának. Világosan kifejezi, hogy a szerzője véleménye szerint a francia ügy nemcsak a Maginot-vonalon és a francia határon szenvedhet csorbát és vétek az elmúlt háború tanulságai nyomán a másik végletbe vetődni és mindent elintézték vélni a határok biztosításával. A könyv nagyobb és hátralevő részében, e principiúmok közlése után foglalkozik a részletkérdésekkel, az elíthadtestek kérdésével, a háború ökonomiájával, felveti szükségét annak, hogy a minisztériumból egy könnyebben határozatképes „háborús komité” alakuljon (ez most meg is történt) stb. stb. Többhelyt hangoztatja, hogy Franciaország csak úgy néz biztos erőben a jövő elé, ha nemcsak a maga védelmét, hanem szövetségeseinek megsegítését is tudja biztosítani.

Ennyi, amennyit a mai miniszterelnök régi könyvéből egy újságcikk szűk keretében idézni lehet. Hogy az 1940-es miniszterelnök mennyire maradt hű az 1937-es könyv írójának gondolataihoz? Az első néhány hét azt mutatta, hogy nem volt hűtlen hozzájuk. Hogy a jövőben valószínű e bizonyos párhuzamosság a könyv defenzíváról és offenzíváról, a nemcsak határookra szorítkozó hadviselésről szóló gondolatai és a miniszterelnök politikája között, arról ma még korai lenne beszélni.

Szabó Zoltán.

Megalakult a Blaskovics-telep magyarságának népközösségi tagozata

A Blaskovics-telep magyarsága megalakította a Magyar Népközösség tagozatát. Tegnap este hat órakor a Szilávik-féle vendéglő nagytermében tartott alakuló közgyűlésen nagyon sok érdeklődő és a bánsági központ több megbízottja jelent meg. Mesterházy Nagy Gyula, aki eddig megbízás alapján állott a Blaskovics-telepi magyarság élén, megnyitotta a közgyűlést, üdvözölte a megjelenteket és köszönetet mondott a hatóságoknak az engedély előzékeny megadásáért. Azután ismertette a telep magyarságának mult évi munkásságát, amely társadalmi összefogás jövetelek tartásában és szegény magyar iskolás gyermekeknek meleg téli ruhával és iskolaszerekekkel való ellátásában merült ki. A közgyűlés a vezetőség betérjesztett jelentéseit tudomásul vette és megadta a felmentvényt, majd a vezetőség visszaadta megbízását és kérte a közgyűlést a népközösségi tagozat megalakítására, a mit azzal juttat kifejezésre, hogy megválasztja a vezetőséget.

Martzy Mihály, a bánsági tagozat alelnöke vette át az elnöklést és levezette a választást.

A választás egyhangulag ment végbe és annak eredménye a következő: Elnök Mesterházy Nagy Gyula, gazdasági alelnök Vörös György, társadalmi alelnök Muszták Imréné, kulturális alelnök Kekez Emil, titkár Sebestyén László, pénztáros Müller Antal, ellenőrök Nagy Ferenc és Muszták Imre, főszomszedsági vezetők: Aszalay László, Blaha János, Kiss István, idősebb Kiss István, Cseh Béla, Tuksa Pál és Fodor Ernő, szomszedsági vezetők Berger Benedek, Eisenhauer József, Vass Antal, Blaha János, idősebb Csáki Ferenc, Miller József, Geréd Lajos, Tócsi Oszkár, Szilágyi János, Paicki Géza, Páll Rezső, Korponai Károly és Tóth Imre.

Martzy Mihály bánsági központi alelnök üdvözölte az új vezetőséget és kérte a Blaskovics-telep magyarságát, hogy a vezetőséget munkájában támogassa. Vázolta azután a Magyar Népközösség céljait és feladatait, melyek ebben csucosodnak ki: keresztény erkölcsi alapon dolgozni a magyarság kulturális, társadalmi és gazdasági érdekeiért. A közgyűlés Mesterházy Nagy Gyula elnök lelkesítő szavaival véget ért.

= HIREK =

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18—10 és este 10 óra után: 28—1/

GYEREKEK

ma délután mindnyájan ott legyetek a Magyar Ház nagytermében. Kérjétek meg jó szülőket, hogy négy órára feltétlenül vigyenek el benneteket oda, mert a Magyar Leányegylet elhatározta, hogy az előadást pontosan megkezdi. Aki nem lesz ott négy órára, az későn érkezik és sok szépet veszít a műsorból. És azért is legyetek ott mindnyájan, mert ezzel hozzájárultok sok szegény gyermektársatok segítéséhez. Tudjátok, hogy a Magyar Leányegylet minden esztendőben egy kis sereg szegény és gyengeszervezetű gyermeket nyaralni visz. Ez pedig pénzbe kerül. Azzal, hogy megjelentek a mai műsoros előadáson, ti is hozzájárultok a szegény gyermekek nyaralattal költségeihez, mert a Magyar Házban leadott adományaitokat erre a célra fordítják. Különböző is nagyon érdemes lesz elmenni az előadásra, mert a műsor csupa remek számból áll. A Himnusz elénekzése után Csendes Vera bevezetőt mond. Rácz Mária zongorázik, Joszt Judit elszavalja Kristóf Márta szép versét, utána Tánzer Gyöngyi táncol, Scheer Evi pedig monológokkal neveteti meg a gyermekcsereget. Azután különböző gyermekdalok következnek, amelyeket Barta Margit, Fodor Klári, Fogarassy Judit, Rácz Márta, Bordi József, Fogarassy Zoltán, Friedenwanger Gyuri, Szlahotka István táncolnak harmonika kísérettel. Szünet után Fogarassy Zoltán és Friedenwanger Gyuri Petőfi-verseket szavalnak, Csendes Vera, Fodor Klári, Fogarassy Judit, Rácz Márta májusfatáncot járnak. Végezetül nevetető szindarabot kaptok a vídám suszterinasról. Ebben a darabban Kozma István, Arzenovics Iván, Bordi József, Neuhold Anti, Ternován István és Bali Dezső szerepelnek.

Láthatjátok előre, gyerekek, hogy a műsor nagyon érdekes. Tehát mindnyájan ott legyetek. Aki nem lesz ott, sírva megbánják, ha a többi gyermektől meghallják, hogy minden milyen gyönyörű volt.

(—) Popovici megyei prefektus az egészségügyi tanács elnöke. Az egészségügyi miniszter Popovici Virgil ezredes, megyei prefektust az egészségügyi tanács elnökének nevezte ki. A kinevezés négy esztendőre szól. Az egészségügyi tanács már megtartotta első ülését és folyó ügyeket intézett el.

— Május 28-án kezdődnek az évről vizsgák. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium közli a középiskolák nyolcadik osztályos tanulóival és a magántanulókkal, hogy az évről vizsgák május 28-án kezdődnek és június 11-én délután végződnek, amikor ki hirdetik az eredményt.

— Elhalasztották a diákok összpontosítását. Bucurestiből jelentik: A diákok összpontosításának határidejét június 16-ig elhalasztották.

— Nem emelkedik a lámpaolaj ára. Bucurestiből jelentik: A petróleum kormánybiztos közli, hogy a lakosság lámpaolaj szükséglete teljesen biztosítva van, ára nem fog megváltozni és nincs szükség készletek előre való beszerzésére.

(—) Lugoj városa gondoskodik a szegényebb lakosság tüzfájáról. Lugos városa Vasile Alexandru dr. főjegyző kezdeményezésére elhatározta, hogy a szegény lakosság részére megkönnyíti a téli tüzfának a beszerzését. A város kétszázötven vagon tüzfát vásárol olcsó áron, amelyet a beszerzési költségen a szegényebb lakoságnak rendelkezésére bocsát.

Angol bizottság utazik Moszkvába a kereskedelmi tárgyalások felvétele végett

Londonban angol-rosz diplomácia tárgyalásokról is beszélnek

Newyorkból jelentik: A legfrissebb londoni jelentések arról számolnak be, hogy ottani jól értesült körök mindinkább

valószínűnek tartják komoly diplomáciai tárgyalások megindulását Anglia és Szovjetorszag között.

Maiski londoni szovjet nagykövet állítólag tudomására adta Halifax lordnak, hogy Moszkvában szívesen látnák az angol bizottságot, ennek előfeltétele azonban az és a tárgyalások sikere attól függ, hogy

a bizottság vezetője rendkívül előkelő személyiség legyen.

Ez az előkelő személyiség minden valószínűség szerint az oroszbarátságáról ismert Lord George lenne. Az amerikai sajtó ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a mostani harctéri jelentések között is nehéz eligazodni, még nagyobb kételkedéssel

kell tehát fogadni a mindkét oldalról teljes erővel folytatott diplomáciai hadjáratról szóló értesüléseket.

A Times jelentése szerint

Sir Stafford Cripps utazik Moszkvába, ha a szovjet kormány megbízatását elfogadja. Cripps az angol kormány nevében fog érdeklődni angol-szovjet kereskedelmi egyezmény megkötéséről. Az angol megbízottat diplomáciai és gazdasági tanácsadók kísérik.

Majszy londoni szovjet nagykövet Halifaxnál történt tegnapi látogatásával kapcsolatban úgy tudja, hogy a Szovjet Kézszen áll az egyenlőség alapján megkezdni a tárgyalásokat, de kerülni kíván minden megkötést, amely a jelenleg folyó háborúra vonatkozik. Hír szerint Buttler angol külügyi államtitkár az alsóház pénteki ülésén is bejelentette, hogy Anglia kész megkezdni a tárgyalásokat a szovjet-kormányval.

(—) Gyászhir. Kocsis Péter közismert férfiszabó rövid szenvedés után ötven esztendőskorában meghalt. Temetése hétfőn, május 27-én délután félhatkor megy végbe a józsefvárosi római katolikus temető kápolnájából.

(—) Danciu Traian rendőrtisztviselő gyász. Sulyos csapás érte Danciu Traian közbecsült temesvári rendőrbiztost, a rendőrség forgalmi és légvédelmi osztályának kitűnő vezetőjét. Édesanyja, özvegy Danciu Maria, született Zsifkovits, hatvanhat éves korában meghalt. A megboldogultat fián kívül leánya, Danciu Médi és nagyszámú rokonság siratja. A temetés ma, vasárnap, délután négy órakor megy végbe az erzsébetvárosi Eroilor dela Tisa-körút 33 szám alatt levő gyászházból. A mélyen sujtott rendőrtisztviselő iránt széles körben őszint részvét nyilatkozik meg.

(—) Építkezéseknél takarékoskodni kell a vassal. A város légvédelmi ügyosztályának legújabb intézkedése szerint az építkezéseknél takarékoskodni kell a vassal. Azért olyan építkezéseknél, amelyek mindössze száznegyven négyzetméterig terjedő területen történnek, sem vasat, sem betont nem kell használni, hanem csak épülettűt. Ötszáz négyzetméterig terjedő területen az építkezésnél fát és betont vegyesen lehet használni. Vasat csak akkor lehet használni, ha az építkezés ezer négyzetméternyi területen történik. Ezek az intézkedések csak magára az épületre és a tetőzetre vonatkoznak, azonban a pincékre, amelyek légvédelmi fedezékül szolgálnak, nem. A fedezékek építésére vonatkozó előírások változatlanul érvényben maradnak.

(—) Megölte a villamos áram. Nicora Floarea, ötvenhárom esztendőskorú cseléd, aki a Mehalaban a Crisan-uca 50 szám alatt lévő vendéglőben szolgált, tragikus módon vesztette életét. Meztelül az udvar takarításával volt elfoglalva, amikor az udvar végében a földön egy drótot látott. Megfogta, hogy felemelje és abban a pillanatban nagy sikoltással a földre esett. A házbeli segítségére későn érkezett, mert Nicora Floarea már halott volt. Kiderült, hogy az udvar felett vezető villamosvezeték leszakadt és az abban lévő erős áram ölte meg a szerencsétlen asszonyt.

(—) A második kamarazenehangverseny a városi Kultúrpalotában május 30-án csütörtökön este kilenc órakor lesz a temesvári kamarazene társaság (Freund Leo, Suciú Ioan, Erdély dr., Brandeisz és Gorianz Doro) rendezésében. Öröndetes, hogy a távoli Nyugaton tomboló harci zaj nem zavarja békés országunk életét és így a százados multú díszes hangversenyterem ismét falai között látja városunk művészetkedvelő közönségét. A csütörtöki hangverseny műsora Händel brácsa-szonátáját, Schubert hervadhatatlan szépségű zongora-hegedű-gordonka hármását (Op. 99.) és Cézár Frack nagyvonalú kvintettjét foglalja magában. A hangversenyen közreműködik Humita-Secosan Sylvia hangversenyénekennő Grétry, Bizet, Rossini szerzeményeinek előadásával. A 100—25 leies jegyek a városi színház pénztáránál már kaphatók.

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára Egy magyar jelige alatt kétszáz leit adományozott egyik olvasónk.

(—) Nagylelkű adomány Szent Antal nevében. A gyárvárosi római katolikus plébániahivatalnak a posta négyezeröttszáz leit hozott. A feladó Fehér Lajos, aki a postautalvány szelvényen azt írja, hogy adományát Szent Antal szegényeinek perselye számára szánta. A plébániahivatal ezután mond köszönetet a nagylelkű adományért.

(—) Dr. Ioan Munteanu kórházi főorvos, a Röntgen-osztály vezetője, átköltözött Bul. Ferdinand 8 szám alá és rendel délelőtt 12-től 1-ig és délután 4—fél 6-ig.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő mátkapárok kötöttek házasságot: Pollák Mór gyárigazgató és Grisciuc Dania, Coroleff Dumitru magántisztviselő és Dracopoulos Eudonia, Takács László magántisztviselő és Schmirler Hilda, Cimponeriu Nicolae pincér és Kovács Zsuzsanna, Schuster Nándor asztalos és Senftleben Teréz, Szarvas András cipész és Köpe Julianna, Blone Aurel postatisztviselő és Oroian Maria, Jäger József kereskedő és Kohl Berta, Szeif János pénzeszerző és Bobák Róza, Cornea Ioan kalapos és Weifert Margit, Nagy Tamás lakatos és Csávás Erzsébet, Milovan Miludin cipész és Bauer Irén, Neumann József műszerész és Oláh Julianna, Tóth György műszerész és Wagner Mária, Gruden Géza fogász és Kovács Mária, Budui Dumitru postatisztviselő és Golin Silvia, Klemann Ferenc kereskedő és Gulyácsi Erzsébet, Cvet Dumitru itélőtáblai teremőr és Gligor Ecaterina, Schiller Oswald tímár és Staub Anna.

Bánati Szanatórium

Timisoara, III., Str. Odobescu 3. Tel.: 23—46
Mindenféle betegek, kivéve ragályos és elmebetegek felvételnek kezelésre és operációra

= Az importengedély lejártá után érkezett árú vámolása. Jelentettük, hogy a pénzügyminisztérium 64466 számú körrendelete megengedi, hogy az importengedély lejártá után azt a vámhivatalok 15 napig a lejárat naptól érvényesnek fogadják el. A rendelet 3. bekezdése szerint azonban ilyen esetekben a vámot három nap alatt le kell fizetni a declaratie benyújtásától számítva. Ezzel elejét akarták venni annak, hogy az amugy is késedelmesen érkezett behozatali árú elvámolását a fél elhúzza. Most a minisztérium kiegészítő rendeletet adott ki, amely szerint ha ez a három napos határidő a fél hibáján kívül — amit a vámfőnök állapít meg — a formálítások végrehajtásának elhúzódása miatt nem elegendő úgy azt meghosszabbítsák.

(—) Születések: Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Pleskó Mária, Rottinger Adrianna Szonja, Baintan Ioan, Kerekes Elza Hedvig, Pumpanas Ioana Maria, Scheibenfeld Gerda Krimhilda.

(—) Halálozások. Meghaltak: Breban Semenico született Boiboreanu hatvenegy éves, Danciu Maria született Zsifkovits hatvanhat éves, Baum István hetvenkilenc éves cipész.

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BONT?

Pacha püspök tartja a urnapi körmenetet a Fabricaban

Temesvár külvárosában, mint jelentették, ma, vasárnap lesznek az urnapi körmenetek. A Gyárvárosban különös fénytel megy végbe az egyházi szertartás, mert a nagymisé és a körmenetet is Pacha Ágoston püspök tartja. Az egyházfőt reggel a gyárvárosi egyházközség küldöttsége kíséri a plébániatemplom elé, ahová a püspök a központi papsággal érkezik meg. A templom kapuja előtt az egyházközség vezetősége részéről Risztics György dr. ügyvéd magyar és Sciff Péter dr. tanár német nyelven köszöntik a püspököt, majd a papság fogadja hódolattal az egyházfőt, akinek bevonulásakor a templomi énekkar Gruber: Ecce sacerdosát énekei. Reggel nyolc órakor kezdődik a főpapi nagymise, amelyet Pacha püspök a központi papság segítségével pontifikál. A mise alatt a templomi énekkar zenekari kísérettel Filke D-dur miséjét adja elő Heintschel Ernő káplán vezetése alatt. Az orgonán Scheibling János karnagy játszik. A zenekaron részt vesz Brandeisz József zenetanár is. A zenekari betétek Mozart és Schubert műveiből állanak. A Gyárváros katolikus társadalmá nagy tömegekben vesz majd részt az ünnepi mise után következő urnapi körmenetben, amelyet a négy sátorhoz szintén az egyházfő vezet. Az egyes sátoroknál a gyárvárosi zárda növendékei, a Katolikus Ifjúsági Egyesület és a templomi énekkar énekelnek.

(—) A királyi helytartó szemleújtja. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap több Temesvár környéki községben járt, ahol ellenőrizte a katonai szolgálatra összpontosított családtagjainak segélyezését.

— OLASZ HAJÓK AMERIKAI ÚTJA. Rómából jelenti a Rador: Az Italla hajóstársaság részéről kijelentették, hogy a Rex óceánjáró hajó tervezett május 29-iki útját csak június 12-én kezdi meg. A Conte di Savoya óceánjáró június 12 helyett június 23-án indul el Newyork felé. A Vulcania nevű olasz motorshajó pénteken indul el Olaszország felé, fedélzetén nagyszámu utassal és a raktárakat teljesen megtöltötték az áruk.

— Meghosszabbították a halálbüntetés érvényét. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lapban minisztertanácsi határozat jelent meg, amely arról szól, hogy a halálbüntetés érvényét további egy évvel, 1941. május 24-ig meghosszabbították.

(—) A helytartóság nem engedélyezi a kenyérárak emelését. A királyi helytartóság mellett működő árellenőrző bizottság hétfőn délután Ciupe Gheorghie dr. vezértitkár elnöklété alatt ülést tart. Az ülésen tizenhárom város és község júniusi maximális áraival foglalkoznak. A pékek céhe a kenyérárak emelését kérte, azonban a királyi helytartóság ehhez nem járul hozzá, mivel a búza ára csökkenő irányzatot mutat.

— Szigorúan ellenőrzik Bucurestiben a hús- és zsírkereskedelmet. A fővárosban elharapódzott hús és zsírszóra letörése végett a Bucurestii főpolgármesteri hivatal ellenőr gárdát szervezett, amely körzetenként vizsgálja felül a mészárosok és hentesek eladásait. Bucurestiben a disznóháj ára már 75 leire emelkedett kg.-ként.

(—) Elkészült a helytartóság évi jelentése. A királyi helytartóságnak a múlt évről szóló működési jelentése elkészült. A jelentést nyomtatásban küldik meg a belügyminiszternek és a többi királyi helytartóságnak, valamint a lapoknak. A nyomtatás a jövő héten készül el.

(—) Egyházi kinevezés. Pacha Ágoston megyés püspök Gebhardt Jenő ujmisés papot Glogovácra segédlelkésznek nevezte ki.

(—) Tűz a vágóhidon. A temesvári vágóhidon kisebb méretű tűz volt. A füstje körülbelül ezer sonkát ért, amely azonban nem vált élvezhetetlenné. Ezt a sonkamennyiséget majd olcsó áron bocsátják a szegényebb néposztály rendelkezésére.

Mozi

MŰSOR:

Vasárnap, május 26-án és hétfőn, május 27-én:

APOLLO: Asszonyok szállodája (angol film)

CAPITOL: Utazás Tiltsit-be (német film)

SCALA: Tánc a föld körül (angol film)

CORSO: Az élet komédiája (angol film).

Eredeti „MAVAG”

((Magyar Állami Gépgyár) golyócsapágyas, acélrámas

cséplőgépek

Fordítható dobkosár, kéttengelyű lengőláda szalmazáró-rendszer, Tesalemit magasnyomású zsírozás. Szűk udvarokon és emelkedéseken könnyen szállítható. Hosszúszalmájú gabonák cséplésére is kiválóan alkalmasak. Legnagyobb teljesítmény. „MAVAG” beszerelhető löhère, és bakkifejtő-készülékek. Különböző mezőgazdasági gépek és eszközök és ezek eredeti gyári alkatrészei állandó lerakata

„Industria-Economia”

Kereskedelmi és Ipari R.-T. IV., Timisoara, Bratianu-uca 34. Telefon: 43-57.

A vadházasságok megszüntetése érdekében

Az Országos Román Görög Keleti Nőegylet, amelynek elnöke Tatarescu Aretea, Tatarescu miniszterelnök felesége, mozgalmat indított, hogy az ország területén szűnjenek meg a vadházasságok és a vadházasságban élő párok kössenek mind törvényes házasságot. Ebben az ügyben Temes tartomány helytartósága érintkezésbe lépett a közigazgatási hatóságokkal és azok jelentései alapján megállapították, hogy a tartomány területén összesen negyvezerkétszázötvenöt vadházasságban élő pár van, ezek közül Temes megye területén kétszáznyolcvankilenc pár él. A nőegylet vezetősége tudomásul vette a bejelentett számot és közölte, hogy a jövő héten nyolcezernégyszázharminc jegygyűrűt küld az egybekelendő párok részére, akik június és július folyamán kötik majd meg a házasságokat.

(—) Annak is adóvallomás kell beadni, aki nem tartozik a kivételes nyereség-adót fizetni. A kivételes nyereségadóra vonatkozó vallomás benyújtásának határidejét tudvalóan június 15-ig meghosszabbították. Ezzel kapcsolatban újabb magyarizáló miniszteri rendelet jelent meg, amelynek értelmében az erre vonatkozó adóvallomás benyújtására azok a cégek is kötelesek, amelyek az 1938 év folyamán egész éven át még nem működtek. Tudvaló ugyanis, hogy a törvény végrehajtási utasítása szerint a bruttónyereség kiszámításánál az úgynevezett töredékeket nem kell figyelembe venni, ha tehát valamelyik cég az 1938 év folyamán egész éven át nem működött, akkor azt úgy kell tekinteni, mintha 1939-ben alakult volna és így mentes a kivételes nyereségadó fizetése alól. Ez a mentesség azonban, — mint az új miniszteri rendelet mondja, — nem jelenti azt, hogy az ilyen cég adóvallomást se volna köteles beadni. Az adóvallomás benyújtása kötelező, mert a mentességet a pénzügyigazgatóság állapítja meg. Ezt a fontos intézkedést teljes részletességgel ismerteti a KERESKEDŐK LAPJA, legközelebbi száma, amelyben a 2%-os nemzetvédelmi adóra vonatkozó legújabb intézkedések, a kiskereskedők liszt-könyvére vonatkozó szabályok is olvashatók, valamint az alkalmazottak szabadságideje ügyében hozott legújabb bírói döntések stb. A Kereskedők Lapja előfizetési ára évi 700 lei. Fiók kiadóhivatala Arad, Str. Horia 10. Telefon: 25-39.

Feltétlenül kell fizetési bont adni az ötven leinél kisebb-összegű vásárlásoknál is

A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége tegnap eljárta a pénzügyigazgatóságon a két százalékos nemzetvédelmi bélyegilleték leróvása tárgyában. Dragan-Körner Iosif dr., a szövetség vezető titkára felkereste Tautu Vasile dr. pénzügyi kerületi felügyelőt és Taranu pénzügyi vezérfelügyelőt, akikről annak a tisztázását kérte, hogy az ötven leinél kisebb összegű vásárlásoknál és fogyasztásnál kell-e folytatlagos számozással ellátott fizetési bont a blokkfüzetből kiállítani, annak ellenére, hogy az ilyen összegű vásárlások után a két százalékos nemzetvédelmi illetéket nem kell leróni. Tautu kerületi felügyelő

London a háboruban is szórakozik

Londonból írják: Az elsötétítés, a black-out sűrű, fekete leple mögött változatlan színességgel izlik London éjszakai élete. A színházak fényreklámjai kialudtak, de a rivalda ragyogása töretlen csillogással világítja be minden este London színpadait. Soha ilyen színházi konjunktúra nem volt Angliában, mint éppen most.

Mir mulat ma London? Az első a revüké. A leghosszabb idő óta a Gate Revü megy, amely most érkezett a 427-ik előadásához. Ez a revü, inkább paródiája a revünek.

csipkelődő, gúnyos, gyakran politikai kontraverziókban bonyolódó jelenet-sor.

A Coliseum-ban a régi, patinás operett, a „Fehér ló” vonzza a közönséget, míg a Comedy-ben rövidesen bemutatják Eric Maschwitz új revüjét, amelynek „Uj arcok” a címe. Maschwitz arról nevezetes, hogy Balalaika c. darabjának filmváltozatában avatja Hajmássy Iona első, komoly filmsikerét és hogy második darabja, a „Paprika”,

akkorát bukott, amelyet még darab sohasem bukott Londonban.

Revüt játszik a Duchess is, ahol a szellemes Ronald Frankau játssza a főszerepet a „Beyond Comere” (A konferanszién túl) című énekes, táncos mulatságban.

George Black, a londoni revükirály három „show”-t is állított ki egyszerre: a Hippodrome-ban a „Fekete bársony” című revüben Vic Oliver, Churchill veje a fő vonzóerő, a Holborn Empire-ban Max Miller, a londoni jazz-színész, Bebe Daniels és férje arat nagy sikert, míg a Palladium-ban „A kis kutya nevetett” című rejtélyes cím takarója mögött a „Bolond Banda” néven ismert hat kómikus bizonyítgatja estéről-estére, hogy

ma a legérdekesebb szórakozás a nevetés.

És persze revüt mutat be a „nagy” Cochran is, London egyik legapróbb színházában, a Savoy-ban. Cochran sztárja Evelyn Laye.

A többi színház jórészt vigjátékokat játszik. A „Nap Hand”-ben Rylph Lynn kerül rendkívül komplikált helyzetbe különböző csecsemők miatt. A „French for love”-ban Alice Delysis, aki már az elmúlt háborúban is sztár volt, a francia szellem és a szerelem kapcsolatait magyarázgatja mulatságos három felvonáson át. Zenés vigjáték az „Under your hat” (Kalapod alatt), amelyben a kiugró állú Jack Hulbert — angol Békeffi László — szerepel feleségével, Cicely Courtneidge-vel. Nagy siker a „Good Men sleep at home!” (Tisztelesség férfiak otthon alszanak), amelyben Hugh Wakefield kedves és tehetséges kómikus kerül különböző bajokba.

A komoly darabok között a velszi színész-író, Emlyn Williams vezet két nagy sikerrel. Egyik darabjának, a Con in green-nek (Zöld a búza), ő maga játssza a főszerepet a királynői Sybil Thorndike-val. Egy velszi bányászfiú útját írja meg a siker és érvényesülés felé. Ezt a darabot 2 éve játsszák. Másik újabb műve a The Light of Heat (A könnyűszívűek), egy elzárított nagy színész és nyomorék lánya megkapó, tragikus története. Van persze műsoron detektívdráma és thriller (idegfeszítő darab), amilyen például a „Saloon bar” (ez a darab mindig egy kocsmá „úri” ivójában játszódik s Gordon Barker, remek, öreg jellemszínész a főszereplője), vagy a „Ladies in Retirement”, amely vénkisasszonyok visszafojtott gyűlölködését robbantja ki.

Felújították Elliot gyönyörű, költői drámáját, a „Murder in the cathedral”-t, amely Becket Tamás meggyilkolásáról szól. Az Old Vic-ben, London nemzeti színházában Lear király szerepel műsoron. Teljes üzemben vannak a külvárosi színházak is, — a richmond minden héten új, eredeti bemutatót produkál — ilyenformán a londoni színházlátogatóknak nem probléma, hogy hol töltsék az estéjüket. Inkább csak az a kérdés, hogy a sok érdekes és vonzó produkció közül melyiket válasszák.

erre azt a felvilágosítást adta, hogy a papírkereskedők legutóbb beadvánnyal fordultak a hatósághoz és az ötven leinél alóli vásárlásoknál a fizetési bont kiállítására alól való mentesítést kérték. Tautu kerületi felügyelő a kérvénnyel Bucurestibe utazott és illetékes helyen a kérvényben foglaltakat elutasították, vagyis az ötven leinél kisebb vásárlásoknál is kell fizetési bont kiállítani. A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége most a királyi helytartóság útján újabb közbenjárásra készül és kimutatja, hogy az 1-10 leies bevásárlásnál a kereskedő nyeresége és költsége nem tesz ki annyit, mint amennyibe a fizetési bontlap kerül.

Négy szemközt önmagammal

Azt hiszem, most már senkinek sem fog eszébe jutni, hogy színikritika vádjával illeszen, amiért a Tajfunról írok. A darab, amelyet úgy 40 év után a magyar és külföldi színházak műsorszámából a bucarestii Comedia is átvett, már régen le is került a színház színlapjáról. A reflexiókat, — amelyeket a darab kiváltott belőlem, — azóta őrzöm magamban, eltettem arra az időre, amikor már nem hiszi rólam senki, hogy ezt az írást színikritikának szántam, amint-hogy semmi nem is állott tőlem messzebb.

Lengyel Menyhért Tajfunját, azt hiszem, mindenki ismeri. En magam, szégyenkezve valom meg, — itt Bucarestiben, a Comedia színpadán ismerkedtem meg vele. Dr. Tokeramoval, aki az európai légkörben átalakul, s nem csupán agy, szem és kéz lesz a dícsőséges Japán birodalom számára, — ami kötelessége volna, — hogy fejlessze és mindenhatóvá tegye ezt a hatalmas birodalmat, amelyiknek technikája és tudása elmaradt az európai országok mögött, s amikor hirtelen észbekap, hogy lassan mögöttük dőcög, óriási iramban tempót változtat, kiküldi embereit, hogy mindent ellessenek s elhozzanak, hogy országuk számára értékesíthessék azokat. De Dr. Tokerao nem marad meg a Kötelesség-hadsereg minden iránt érzéketlen katonájának, hanem — európai módra — nyavalyás ember lesz, akinek saját külön élete van, vágyai, önálló akarásai, — mert Európa már őt is megfertőzte. Ismétlem, nincs szándékomban színikritikát írni, egészen mindegy nekem ebben a pillanatban, hogy Vraca George, ez a tehetséges színész úgy játssza-e meg Dr. Tokerao szerepét, ahogy ezt évtizedekkel ezelőtt Lengyel Menyhért magának elképzelte. Még az sem szempont, hogy a japánok ilyenek-e egymás között, amikor magukban vannak. Még akkor sem érdekel most ez a kérdés, ha nem hiszem, hogy ilyenek. Mert én nem tudom, hogy milyenek, hiszen nem tudom őket összehasonlítani a magam japánjaival. Kicsit furcsáknak érzem őket, az igaz, s ez a bőrük és más-fajta külsőjük miatt van, de azt hiszem mégis, hogyha szokásaikban, — amit a másfajta körülmények, éghajlat és egyéb különbözőségek okoznak, — eltérőek is tőlünk, csak olyan emberek mégis, olyan vágyakkal és olyan akarásokkal, amilyenek mi vagyunk. Nincs szándékomban azzal foglalkozni, hogy ilyenek-e a japánok, amikor maguk között vannak, mert ahhoz magam is japán kellene legyek, hogy ismerjem a gondolataikat és egymás közötti beszélgetéseiket, amelyeket olyankor folytatnak, ha magukban vannak és nem lesheti el azokat senki. Ami kiváltotta belőlem azt, hogy írnom kell erről a darabról, az a 30—40 év, amely a darab megírásának és bucarestii első színrekerülésének ideje óta eltelt. Kilométerekben sohasem tehetnék meg azt az utat, amit azóta fejlődésben és lelki átalakulásban megtettünk, még akkor sem, ha repülőgépekkel keringenénk állandóan a jó öreg Földünk körül, — mert hiszen kilométerekben Tér és Idő korlátozottak.

A tizenkilencedik század végén s az ezerkilencszázad elején csodálatos munka folyt mifelénk. Voltak nagy és egészen nagy íróink és művészeink. (Biztos, hogy voltak kicsik is, de azok elhűltek, ahogy minden korban elhűlnek.) Ady maga mondja egyik verében: „Volt egy szent szándékunk, gyönyörűket írni...“ Lázás, vajdó idők voltak, az Ady köré sereglett ifjúság kemény öklökkel döngötte az új feltárlások kapuit. Amit adtak, nem forma volt és nem szín, gyönyörű, mélységes, egészen nagy emberi problémák voltak azok. Ezekben az időkben született meg a Tajfun is, az európai-japán problémára felépítve, vagy ahogy nevezni szokták, „a sárka faj“ mind nagyobb térhódításának veszedelmére. Nem tévedek, ha azt állítom, hogy Lengyel az európai emberhez szándékozott a japánit közelebb hozni, hogy is lehetne ezt másképpen képzelni, hiszen európai ember írta európaiaknak. S hogy szembeállítja egymással a kiöregedett, nem tudni-miért-élő európaiat, a fiatal, nagyakarású japánival, ez sem volt egyedülálló jelenség a kilencszázad évek irodalmában. Benyovszkyt, — a hájas, iszákos európai író, a japánok fiatal, keményen harcoló csoportjával, akiről Dr. Tokerao azt mondja: ez csak jön-megy, nem tudni, mit akar és miért él. S amin ők évtizedekig dolgoznak, azt mi ellessük s tökéletesebben megcsináljuk egy fél év alatt.

Lengyel az akkori írók akarásaihoz híven keresi a probléma magját s valami egészen nagyot, csodaszépet és főként emberit akar a darabból kihozni, ezért idealizálja a japánit s ezért alakítja úgy a dolgokat, hogy a végén, megtört emberek egymásrataláltságában nem létezik más, csak ember. Magyarországon és a külföldön

hatalmas sikereket aratott ez a darab, később Amerikába is elkerült. Ide, Bucarestibe a Comedia jószemű és jószándékú igazgatója, Alerandrescu Sica hozta el. Hányszor ment, nem tudom, de azt tudom, hogy nagyon sokszor. S azt is, hogy sokan küldtek, nézzem meg, mert ezt a darabot látni kell.

Kicsit furcsa volt nekem, amikor az elsőtített nézőtéren ültem s a darab alakulására, a szereplők játékára figyeltem. Már régen nem jártam Erdélyben s nem tudom, milyen impresszióim lennének, ha egy régi magyar színdarab reprizén ott lennék. De az az érzésem, hogy egy népszínmű kedves, naiv megjátszásánál, akármilyen régi legyen az, sohasem lehet olyan élénken érezni az idő elteltét, úgy, mint a szociális, vagy faji problémára felépített daraboknál. Mert a probléma lehet és van is, még kimélyültebben fennáll, mint 30—40 év előtt, de az idő óriási alakító hatásában megváltozott. És pedig a probléma magyában s bennünk is, akiknek idegen is lett az a kor, már nem tudjuk elképzelni, mert a faji kérdés éppúgy nem állt meg, mint ahogy mi sem, velünk tartott nagy léptekkel, ahogy fejlődünk, velünk fejlődött. Milyen naivnak tűnik hát most Dr. Tokerao és az összes, őt körülvevő japánok beszélgetése, amikor a fajelmélet hirdetői részéről ilyen nyilatkozatokat olvasok:

PAGANINI

A mester elhunytának 100-ik évfordulója alkalmából

Niccolo Paganini, a modern hegedűművészet atyja, egyike volt a világ legkalandosabb természetű embereinek. Művészek a legkiválóbbak, embernek a legfurcsábbak közül való volt. A hegedűirodalom történetében hírnevét örök időkre biztosította. Róla méltán elmondható, hogy mint Frédéric Chopin a modern harmonizációt teljes felszázaddal lendítette előbbre, ő — Paganini — is csaknem egy századra szóló munkát végzett előre. Regénybe illő misztikumát az a körülmény is fokozta, hogy övrjének javarészt nem engedte nyomtatásban megjelenni, csak elhunytá után tanítványai adták ki opuszait.

Kortársainak bírálata szerint Paganini a következő nagy hegedűs erényeket egyesítette magában: őseredeti, zseniális felfogást, hatalmas tónust, túlszárnyalhatlan, szinte ördögösen virtuóz technikát, páratlan biztonságot a duplafo-

A város svájci tartozása végre rendezést nyert

Temesvár város — mint emlékeztetés, — még 1911-ben az egyik bázeli banknál nagyobb kölcsönt vett fel a vízvezeték és csatornázási hálózat megépítésére. A háború alatt a város a részleteket fizette, de a háború után a pénz átértékelése következtében a tartozás még mindig igen nagy és szinte törleszhetetlenné vált. Hosszas tárgyalások után a múlt évben végre sikerült a bázeli bankkal megegyezni olyképpen, hogy a bank a kapott törlesztések fejében elengedte a tartozás húsz százalékát és belement abba, hogy a tartozás összegét leiben kapja meg. A múlt évben a város húsz millió leit törlesztett és jelenleg a tartozás még mindig negyvenkét millió lei. A városnak most végre sikerült az Országos Letéti Pénztárral megállapodást létesíteni, amely szerint ez a városnak a negyvenkét millió leit tíz évre ötésfél százalékos kamattal kölesön adja és a város az összeget tíz éven át egyenlő részletekben fizeti vissza. Baran Coriolan dr. főpolgármester és Disela Pavel pénzügyi tanácsos a jövő héten Bucarestbe utazik a Letéti Pénztárral való szerződés aláírására, amelynek megtörténte után a pénzügyi azonnal kifizeti a negyvenkét millió leit a svájci bank romániai megbízottainak. Ezzel a város megszabadul egy terhes adósságtól.

„Igen, a technika fejlődik. De a gép, az még kevés! Ami számít, — mondja André Sigfried. — a feltalálás, a tökéletesítés és a megújítás s az új feltalálásokhoz való alkalmazkodni tudás. Másszóval az alkotás felhasználása az iniciatíva adománya. Ami eddig a fehér faj, sőt ennek bizonyos kiválasztottjainak az adománya volt“.

Sebő Renée

Amerika feltételtől teszi függővé az Angliának folyósítandó kölcsönt

Newyorkból jelentik: Amerikában az utóbbi időben egyre jobban tért nyere az angol hajóhad átvételének gondolata, amelyet Robertnek, a demokrata pártbizottság előtt tett javaslata részletesen körvonalazott. Eszerint Angliának hajóhadára amerikai jelzalogot kellene felvennie s a világháborús adósságok kisebb törlesztésének teljesítése után meg kell ígérnie, hogy hajóhadát átengedi Amerikának, ha újabban vállalt kötelezettségeit kellő időben nem teljesíti. Ennek ellenértéke fejében az Egyesült Államok felfüggesztenék a Johnson-féle rendelkezést s nagyobb kölcsönt folyósítanának.

(Rador.)

gásokban, a staccato és flageolettnben és a bal-kézrel vett pizzicatokban. Ő volt az, aki újból alkalmazta az előző századokban gyakran kultivált húrelhangolást: a „scordaturát“, ami abban állt, hogy hegedűjének húrjait különös céllal különbözőképpen hangolta, így pl. az á-húrt egy félhanggal feljebb húzta.

Paganini capriceit, koncertetűjeit, boszorkányos technikai nehézségekkel telített versenyműveit minden számottevő hegedűvirtuóz a tarsolyában hordja ma is.

Nem érdektelen jelenség, hogy Paganininek a kamarazenélés iránt semmi érzelme sem volt, ezért nem is vett részt soha az ensemble-játékban. Nemcsak lenyűgözően bravúros hegedűs, hanem egyben remek gitárjátékos is volt. Műveiben az igazi klasszikus szellemet hasztalan keressük, melódikája sem mondható nehezebbnek. Főerőssége virtuozitásában rejlett.

Művei közül világjáró hegedűsök vonóján gyakran csendül fel a „Harangjáték“ (La Campanella), melyet Liszt Ferenc is mesterien dolgozott fel zongora-versenyetűdnek, a „Boszorkánytánc“, a „Napoleon-szonáta“ és a g-húrra írt híres „Mózes“-ábránd. Paganini egyik népszerű témájára Johannes Brahms is írt egy csapat technikailag végtelen nehéz és szövevényes zongoravariációt.

Paganini 1782. október 27-én Genuában született. Atyja szegény kereskedő volt. Niccolót elsőként mandolinjátékra taníttatja. Később sok mesternél tanult Paganini hegedűlni, de alapjában véve — sok tanítómestere ellenére — félig autodidaktának mondható, aki azonban gyorsan rátalált a saját ösvényére. Élte delén korának két legnagyobb hegedűvirtuózával kelt merész művészi diadalra: Lafont-tal és Lipinskyvel. Betakarta egész Európát, mindenfelé hatalmas művészi diadalokat arat, rengeteg pénzt keres.

A mester szervezetét utolsó éveiben gégetuberkulózis támadta meg, mely 1840 május 27-én kioltotta életét. Neje: Bianchi Antónia énekművész és fia, Achille közel másfél millió márkát örökölt tőle.

Paganini felülmúlhatatlan technikai felkészültségét, mesébe illő bravúrját korának egyik hegedűse sem szárnyalta túl.

Guttman Miklós

CAPITOL MA APOLLO

Utazás Tilsit-be

H. Sudermann ismert novellája filmen. A főszerepekben: Kristina Söderbaum — Frits Van Dongen. Rendezte: Veit Harlan.

Asszonyok szállodája

Elegáns, pikáns, izgalmas, szerelmes film. Elsa Maxwell regénye nyomán. A főszerepekben:

LINDA DARNELL

Háromszáznegyvenhat esztendővel ennek előtte elhunyt vala Balassa Bálint vitéz és versfaragó

Piros csizmája nyomát kegyelmednek, gyarmathi és kékkői Balassa Bálint báró uram, hej, de sokszor lepte bé már hóval a tél, hej, de sokszor fújta már el a szél, amióta sok-sok bujdosása után örökre elbujdosott erről az árnyékvilágról! Akkor is május vala, huszonhatodika és vasárnap, mint ezen a szent mai napon. Anno Domini 1594-ben történt, nagyjóuram, hogy elméne. Fiatalon távozott, negyvenhárom esztendőskorában, mint lírai lantoshoz illő és májusban, amely hónapban úgy nyíllanak a virágok, mint a kegyelmed mindig május hangulatú lelkében nyílottak a szépséges rigmusok.

Egyképpen forgatta vala kegyelmed a kardot és a kobzot és mindkettőben jeles vala. Vitézi apának vitézi fia volt, méltó őseire. Bátor katoná lett, harcolt akkoriban hol itt, hol ott, mindenütt, ahol hősködni kellett és ahol szükség volt a magyarság védelmére. A halála is méltó vala küzdő lovaghoz, mert résztvett Esztergom ostromában és legelső vala a rohamozók élén. Vakmerőségének megadta az árát, mert olyan súlyosan megsebesült vala, hogy néhány napra rá kilehelte lelkét. Halálós vergődésében ott valának kegyelmed mellett Dobokay Sándor jezsuita gyónató és verselésben és vitézkedésben tanítványa, nemes Rimay János. Vigasztalni próbálták, de szavuk könnybe fúlt. Maguk szorulásuk vigasztalására, amit kegyelmed egyre gyengébb hangon meg is ada nékik és meggyőző őket, hogy a kegyelmed földi elmúlásában Istenúr akarata teljesedik és bizonygatá nékik, hogy a lelke az égben a Teremtő mellett, a szíve és a neve pedig a magyarok körében örökké élend azokban a versezetekben, amelyeket elnémulása előtt rájuk bízott vala.

Hej, Losonczy Anna, hej, Losonczy Anna, de sok kint és szenvedést okozó asszonykegyelme tenagyságodnak, Balassa Bálint, vitéz báró uram! Mint apró apródocskák látá meg első ízben Annát, aki akkor még asszonyanyja által kézen vezetett csitri leánya vala és első pillanástól kezdve beléje veszejkedék. Olyan erős és legyőzhetetlen vala ez a szerelem, hogy soha el nem mulla, bizonyosan akkor sem, amikor a kegyelmed életfonalá elszakadt vala. Hogyan szerette kegyelmed azt a Losonczy Annát, azt közönséges halandó képtelen elképzelni, fogyatékos felfogni. Azt a nagy és olthatatlan szerelmet csak kegyelmed tudta kifejezni azokban a virágénekekben és azokban a tüzes dalokban, amelyeket Losonczy Annához zengett, akit később Ungnád Kristófnának, még később Forgách Zsigmondnának hívtanak vala. Zsenge korában asszonyanyja nem adta kegyelmednek Annát, özvegy korában pedig lenagyszonykegyelme ada nagyságodnak kosarat. De ez mind nem számított, de ez mind nem hervasztotta el tekegyelmed lángoló szerelmét. És nem fullada bele az a szerelem abba a töméntelen borba sem, amelyet kegyelmed hosszú éveken keresztül bánatában megivott. És nem érgette el azt a nagy-nagy szerelmet az a rengetek muzsikás és dühös dárídó sem, amelyet kegyelmed szerelmi örjögésében csapott. És hiába voltak tekegyelmednek Egerben, Pozsonyban, Gyulafehérvárott, Késmárkon, bujdosásaiban a lengyelországi Krakkóban híres szépségű szertői, azok csókjai és ölelései még forróbban kívánatosá tették kegyelmednek Anna ölelését és Anna csókját. Kutyaharapást kutyaszőrrel igyekezett gyógyítani kegyelmed, szerelmet másik szerelemmel, elmaradt házasságot megkötött házassággal, de hasztalan. A szél Dobó Krisztina nem tudta Annát feledtetni és bár fiat adott kegyelmednek, mégis szétbomlott vala a házasság. És hordá vala kegyelmed továbbra is szíve belsejében Losonczy Annának soha el nem mosódó képét és a viszonzatlan szerelem tüskéit.

De ha ez a szerelem nem lett volna, akkor kegyelmed nem lenne máig is a magyar irodalomnak legelső szerelmi lírikus költője. Ha ez a végtelen szerelem nem lett volna, akkor a kegyelmed kobzán talán csak a katonanóták és a bujdosási rigmusok hangzottak volna fel, amelyek ugyan magukban is örökös értékűek, de szerelmes énekei mellett olyanok, mint a halovány mécsesek a csillagok, a Hold és a Nap mellett. Szilaj és féktelen szenvedélyek habjaiban hanyódo lélek kiált kegyelmed verseiből, vitéz Balassa uram. Költői kifejezéseiben annyi erő és szépség vagyon, hogy kegyelmed halála után Kisfaludy Károlyig, Csokonai Vitéz Mihályig és Petőfi Sándorig kellett a magyarnak várnia,

amíg újra hasonló erőt és szépséget kapott. Halhatatlan kegyelmednek hazajárói írott nevezetes búcsúéneke, amelyben zengi, hogy „piros csizmám nyomát hóval lepi bé a tél, hóval lepi bé a tél“, halhatatlan sok vitézi éneke a végekről és a harcokról, halhatatlan és csudálatosan áhítatkeltő sok vallásos verse, de leginkább halhatatlanabbak és gyémántnál, arany és ezüst marhánál is értékesebbek a szerelmi versei, amelyekben a boldogtalanság, az epekedés, a vágyódás, a sok végnélküli panasz, a rengeteg kéréllő esdeklés olyan fényesen csillog, mint májusban fűszálon a harmat gyöngye.

Igaza volt kegyelmednek, vitéz és nemes gyarmathi és kékkői Balassa Bálint báró jóuram, amikor a halálos ágyon utolsó szavával azt suttogta, hogy élni fog. Bizony él tekegyelmed, él a verseiben, amelyek soha nem csituló lelki és szívbéli gyönyörűséget adnak a magyar népnek. Úgy csengenek-csilingelnek tekegyelmed rímek, akár az ezüst harangocskák, amelyeket fent a mennyek országában a jókedvű angyalkák rázogatnak Isten dicsőségére. Nosza rajta, magyar fiúk, magyar lányok, magyar férfiak és

CORSO mozi

Ma és minden nap

Az élet komédiája

című filmnek, melynek főszerepeit NORMA SHEARER és CLARC GABLE, a filmművészet kitünőségei játsszák. A film Sjerwood hasonló című szindarabja után készült és elnyerte a legnagyobb amerikai filmdíjat. — Ugyanezt a díjat eddig csak Az édes anyaföld, Emberek fehérben és Arviz Indiában című filmek nyerték el.

Ma utoljára:

Graham Bell élete

Paramount hirdó: Oslo megszállása — a lakosság menekülése. Ma délelőtt 11 órakor matiné 19 lei.

magyar asszonyok, lapozzunk a mai napon Balassa Bálint ökegyelme verseiben. Csilingeljenek a lelkünkben az ezüst rimharangocskák.

Félegyházi András

TÖRTÉNETEK

A FÖLDGÖMB

A munkaasztal sarkában áll a nagy földgömb, mely a világ földrajzi ábráit mutatja; azt a megrendítő rabságot és végtelenséget, ami az emberi értelemmel érzékelhető világ.

Már ritkábban játszom a földgömbvel, nem forgatom olyan gyakran, nem tapogatom ujjhegyvel Afrikát és Délamerikát, már nem zúg, nem hív, nem fáj úgy a világ. Néha már közömbösen nézek a földgömbre. Az ember lassan megtudja, hogy a világ birtoka volt, egyformán az övé és mindenkié, s csak rajta múlt, hogy mit, mennyit és hogyan foglalt el a közös birtokból! Nincs okom vádolni senkit, a Föld enyém is volt. Mit kezdettem vele? Édeskeveset. Ezért okosabb, ha nem játszom a földgömbvel, eszelősen, mint a hódítók és telhetetlenek, hanem körülnézek szobámban, mely ötször hat méter s éppen úgy a világ, mint Afrika s éppen olyan veszélyes és kalandos is.

TAVASZ, RUHAGONDOK

Egy napon talán mégis le kellene vetközni, vagy fel kellene öltözni, de úgy egészen és igazán, kedvünk, ternészetünk és hajlamaink szerint. Amit így általában csinálunk, meztelenségben és öltözködésben, nem fejez ki semmit. A ruhának, melyet e korban viselünk, éppen olyan kevéssé van jelene, mint meztelenségünknek. Egyik sem igazi állapot többé. Mondom, hogy ruhagondjaim vannak tavasszal.

SZÉL

Reggel nyugati szélre ébrednek. A szél rázza ablakom, nyöggeti az ablak előtt a márciusi kopár és nyurga fákat. Ilyenkor, mint a vadállatok, mini a fák és növények, nyugtalan lesznek, felülök az ágyban, neszelek és emlékezem. Ezt gondolom, szélzugás közben:

— Szél, miféle illatot sodorsz felém, milyen nyugtalanságot hordasz szét a világban? A tenger illatát hozod, a sivatag száraz lehelletét, a havas hegyormok hideg és kemény lélegzetvételt, normandiai mezők kakukkfűszagát, bretagnei tengerpartok moszatos, rothadt csigáktól és savaktól nehéz illatát, Provence és a déli tengerpart mirózafáinak sűrű, édeskés szagát, mindent, ami messze van, ami izgalmas és félelmes, mint a végzet és a végtelenség, elhozod ablakaim elé s két marékkal bedobod a rendetlen, hajnali szobába. Köszönöm, szél, hogy figyelmeztetsz és emlékeztetsz a világra, köszönöm, hogy megérinted s nyugtalanná varázsolod szívem, köszönöm, hogy rokonol vagyok s talán el is sodorsz egyszer, Provence-ba, vagy a halálba. Üvöltés, szél, ahogy Learnek üvöltöttél, s nyögjél és símogass, ahogy az anyák símogatják beteg gyermekeiket, adj hirt a világról, e hatalmas anyáról, mely egyszer, végül, mégis, örök mozdulattal, keblére ölel.

A FELHŐK

Igen, költő voltál és a felhőket szeretted. De ne tagadd le, hogy a sertéskarajt is szeretted, babbal és zsírban kisült burgonyával. A bánatot szeretted, de szívesen röhögtél a moziban Walter Disney trükkfilmjein is. Mindennél többre becsülted az emberi könnyet, a gyász és fájdalom e nemes párlatát, de szeretted a szilvapalinkát is, téli reggelteken, éhomra, szalonna mellett. Az őszi erdőért rajongtál, de többször ültél a kávéházban, erdő és bíbor pompa nélkül s jobban is érezted ott magad. A szerelmet szeretted, mely halhatatlan és fenséges, de végül mindig beérted nőkkel, akik nem voltak halhatatlanok, sem fenségesek. A fényt szeretted, de nagy múgonddal jártál utána, hogy szabadjegyet szerezz a villanyosra. A felhőket szeretted, igen, mert költő voltál. De ember is voltál; s ne tagadd le a sertéskarajt.

PONT, VESSZŐ

Nem lehet eléggé vigyázni a központozásra, mert elkanászodik és közbeszól: a pontosvessző fontoskodni kezd, a gondolatjel szerepe takar, a három pont sértődötten követeli helyét a nap alatt, a kettőspont érzelmi hangsúlyát jelentkezik s a pont és a vessző, szerepüket és jelentőségüket meghaladó igénnyel, belekotyognak a szövegbe. Úgy, ide tegyünk egy pontot s jegyezzük meg, — vessző, — hogy a gondolat csak akkor engedhet a központozat terrorjának, ha az írásjel nem ad hozzá, de nem is vesz el belőle semmit.

S mindez meglehetősen szegényes. Pont, vessző, kettőspont, kérdő- és felkiáltójel, pontosvessző, gondolatjel: milyen szegényes jelek, kifejezni a gondolat hangsúlyát és érzelmi tartalmát, lejtését és helyezését! Az irodalom meglehetősen szerény segédeszközökkel dolgozik; mint ha Praxiteles bagyli-bicskával faragná a márványt! Nem ártana új műszerekről, segédeszközökről is gondoskodni. Nem elég írni; műszer is kell hozzá.

AZ UTAS FELÉBRED

Ugy képelem, hogy az utas egy napon felébred, öklével szemét dörzsöli, első pillantásával lovát keresi, melyet kipányvázott egy körtefa alá, mikor ledőlt és elszenderedett itten, e domboldalán: felébred és körülnéz, lát felhőt és távoli várost, patakot és várkastélyt, virágokat és aratókat, a nyár csodálatos körképét látja s egyszerre különös, heves fájdalmat érez, mert megtudja, hogy az élet nélküle is lesz tovább, az utazás nélküle is tart tovább, a madarak reptíneke majd és az ötvösök nélküle is készítenek köszöntőket és karkötőket s ő nem is haladhat elég gyorsan és nem is üggethet elég fürgén, mindenképpen elmulasztja uticélfát, mely a teljesség, a világ és az élet. Ezért csak körülnéz, az idegen domboldalon, nagyon sápadtan és komolyan. Aztán feltápáskodik és szomorúan flutytyent lovának.

EGÉSZ KICSI MAGYAROKNAK

Összeállítja: KUBÁN ENDRE.

JELIGE:
JÓ GYERMEKBŐL
JÓ EMBER LESZ!

Az iparos

Drága egészen kicsi magyarjaim, iskolába még nem járó édes fűcskák és kedves leánykák, ma az iparosról akarok nektek beszélni. Az iparos az az ember, aki embertársai számára különböző dolgokat készít. Minden iparosnak megvan a maga ipara. Az iparost úgy is hívják, hogy mesterember, mert mestersége van neki.

Az iparosságot, mesterséget is éppen úgy meg kell tanulni, mint a földmivesnek — akiről már beszéltem nektek, aranyos bogaraim, — a szántást, vetést, aratást. Hogyan lesz valaki iparos? Először iskolába kell neki járnia, mint minden más gyermeknek. Amikor aztán megtanult írni-olvasni, számolni és még sok egyebet, akkor a fiu, aki iparos, vagy mesterember akar lenni, tizenöt éves korában inasnak megy. Előbb azonban a szülői alaposan megtanáskozzák, hogy milyen mesterségre adják a gyermekét. A fiut is megkérdezik, mi akar lenni: szabó, kovács, pék, hentes, vagy más. Természetesen nézik azt, hogy a kiválasztott iparhoz kedve legyen, de azt is ám, hogy a teste alkalmas-e a kiválasztott iparra. Vézna, gyenge fiú nem lehet kovács, vagy hentes, de lehet például szabó, órás, vagy cipész, akit suszternek is nevezünk.

Mikor aztán a szülők a gyermekkel együtt megállapodnak abban, hogy a gyermek milyen ipart tanuljon, akkor a fiu apja kíséretében elmegy valamely mesterhez, akinek az az ipara van, amelyet a fiu meg akar tanulni. Az apa a mestert megkéri, fogadja föl fiát inasnak, vagy tanoncnak, mert így is hívják az ipart tanuló fiút. Az apa megállapodik a mesterrel, hogy a fiúnak hány évig kell tanulni. A legkevesebb inasidő két esztendő, de van ipar, amelyet három, esetleg négy évig kell tanulni. Ettől kezdve a fiú inas lesz és ott marad a mester házában, amíg kitanul. Amikor a fiú a mesterséget kitanulta, akkor a mester fölszabadítja. A fölszabadított inasból segéd lesz, aki rendes fizetést kap és annál a mesternél dolgozik, amelyiknél kedve tartja. Ha aztán a fiatal iparos néhány évig mint segéd dolgozott és egy kis pénzt gyűjtött, akkor önállósítja magát. Ez annyit jelent, hogy saját műhelyt nyit és mester lesz. Most már maga is tart segédet és inasokat, a kikből maga is iparosokat nevel.

Gyermekek, ne felejtsetek el soha, amit most mondok. Mondom pedig azt, hogy az iparost meg kell becsülni. Az iparos készíti el ugyanis mindazt a holmit, amire az életben szükségünk van. Ha nem volna iparos, nagyon nehéz volna az élet, mert sok minden hiányozna.

Elmondom nektek, édes fiacskáim és aranyos leánykáim, hogy hányféle iparos van és mindegyik mit csinál. Hogy könnyebben tanuljátok meg és ne felejtsetek, hát mindegyik iparosról kicsi verset írok nektek. Ha szorgalmasok vegytok és kedvetek is van hozzá, anyukátok, apukátok, vagy nagyobb testvéretek olvasása után tanuljátok meg a versikéket kívülről.

Tehát figyeljétek. Hegyezzétek apró fülecskéteket.

A KŐMIVES

A kőműves sokat fárad,
míg felépít egy kis házat,
tégelára rak tégelt s végül
a kis házunk el is készül.
És amikor kis családunk
elfoglalja az új házuk,
felsóhajtunk: Isten áldja,
ki azt nekünk megcsinálta.

A CIPÉSZ

Ha elszakad a cipőnk,
megyünk a cipészhez,
mértéket vesz és hamar
az új cipő kész lesz.
Sokszor talpat s foltot rak
a lyukas cipőre,
ugy, hogy az még pompás les
jó hosszú időre.

A SZABÓ

Szabó bácsi, kérem szépen,
varrjon szép új ruhát nekem,
nemsokára lesz a vizsgám,
arra kell ám az új ruhám.
Varrok, fiam, mert hisz nekem
a varrás a mesterségem,
varrok neked s mindenkinék,
aki érte meg is fizet.

AZ ASZTALOS

Fűrészrel, vág, gyalútl és fűr
műhelyében az asztalos,
reggel kezdi, este végzi,
szorgalmatos egy iparos.
Készülnek a nagy asztalok,
szép szekrények, ágyak, székek,
az asztalos csinálta meg
bölcsojét az öcsikémnek.

A KOVÁCS

A kovács a tüzes vasat
az üllőre ráfekteti,
csak úgy szálldos a sok szikra,
amikor a vasat veri.
Kormos kovács egész napon
izzó vasat kalapálgat,
abból szöget, kerékpántot,
szép lópatkót is formálgat.

A BOGNÁR

Bognár készít kocsiírudat
saroglyát és kereket,
és amelyen kocsiaközünk,
csinos, könnyű szekeret.

AZ ÁCS

Fejszével, fűrészszel
dolgozik az ács,
csak úgy hullik körülötte
a sok nagy forgács.
Házra fedélzetet
rak és zsindélyez,
és mikor szép kapu készül
az ács műve ez.

A LAKATOS

Hogyha jó a lakatunk,
akkor nyugton alhatunk,
mert házukba be nem jö
se tolvaj, se betörő.
A lakatot s a zárat,
amely őrzi a házat,
a lakatos csinálja,
érte Isten megáldja.

A TAKÁCS

A takács sző vásznat, posztót,
tartósat, jót, szépet, olcsót,
ebből készíti a mi ruhánk,
amelyet vesz édesapánk.

A SZÜCS

A szűcsnek a munkája
nagyon becses minékünk,
keze alól kerül ki
subánk, bundánk, bekecsünk.

A KÖTELES

Mosott ruhát szárításra
akasztani nem lehet,
ha kenderből a köteles
nem csinál jó kötelet.
Kötél kell, ha batyut kötünk,
kötél kell a gazdának,
hogy istrángot csinálhasson
kocsit húzó lovának.

AZ ÓRAS

Tanuld, gyermek, ezt vitézül;
az óránál óra készül,
időt mutat az pontosan,
figyelmeztet rá hangosan,
tik-tak, tik-tak, szól az óra,
kelj fel ember virradóra,
tik-tak, tik-tak, imádkozzál,
öltözködj fel és dolgozzál,
tik-tak, tik-tak, minden óra
intsen minket csak a jóra,
tik-tak, tik-tak, lusta ne légy,
tik-tak, tik-tak, rosszat ne tégy.
tik-tak, tik-tak, ha jön este
és fáradt az ember teste,
tik-tak, tik-tak, szól az óra,
menjétek már nyugovóra!

A BÁDOGOS

Sajtárt, melybe tejet fejnek,
tepsit, melyben rétest sütnék,
tálat, melyben mosakodunk,
csinál nekünk bádogosunk.

A PINTÉR

Hordót, dézsát, — sokat mind ér
csinál a szorgalmas pintér,

A FAZEKAS

A fazekas egy nap alatt
csinál akár száz fazekat,
a fazékban szülénk nekünk
megfőzi a jó ebédünk,
de kapunk még fazekastól,
tányért is, hogy együnk abból.

A PÉK

Pék bácsi a kemencében,
kenyerünket süti szépen,
kiflit, zsemlyét is ad néha,
hogy aprítsunk a kávéba.

A HENTES

A hentesnél hús kapható,
ott készül a kolbász, hurka,
oly jó, hogy még az ujját is
megnyalja a Jutka s Gyurka.

A MOLNÁR

A molnár a sok búzából,
lisztet őröl, pajtás, látod,
és abból az édesanyánk
tésztát csinál és kalácsot.

A SZAPPANOS

Mindenféle zsíradékból
szappant főz a szappanos,
amelyikkel mosakodunk
s amelyikkel anya mos.

A KÉSES

A késesnél éles bicskát
és éles kést kaphatunk,
amelyikkel faraghatunk,
s kenyeret, húst vághatunk.

A NYOMDÁSZ

A könyvekből tanulunk,
olvasunk és okulunk,
sok mese, vers van könyvekben,
lelkileg ez táplál engem,
én a nyomdászt szeretem,
könyvet nyomtat ő nekem.

A KÖNYVKÖTŐ

A könyvkötő a könyvemre
rátesz védő fedelet,
bent a könyvben összefűzi
a sok laza levelet,
így a könyvből semmi szépet
elveszíteni nem lehet.

A KEFEKÖTŐ

Ruhánkról a port és piszkot
letisztítjuk kefével,
kefét készít kefekötő,
szorgalmas két kezével.

A FÉSŰS

Hogy hajunk ne legyen kócos
s rendben legyen a fejünk,
sűrű fésűt, ritka fésűt,
fésűs csinál minékünk.

AZ ESZTERGÁLYOS

Zúg, zümmög az esztergapád,
melyen esztergályos
mindenféle doigot csinál,
mely kerek, szabályos,
készül ott sok hasznos holmi,
mit szívesen vesznek,
de ott készül sok játék is
kicsi, jó gyermeknek.

A BORBÉLY

Ha hosszúra nő meg hajunk,
a borbély levágja,
apám arcát szép simára
meg is beretválja.

Kedves apróságaim, pöttöm fiúk, pirinkó lányok,
tudjátok, ezeken kívül van még más iparos is. Beszélhetnék a tímárról, aki a bőrt csinálja, a szita-kötőről, aki szitát fon, a kéményseprőről, aki a füstös és kormos kéményt tisztítja, a szobafestőről, aki a lakásunkat pingálja csinosra, a kőfaragóról, a gyertyaöntőről, a mézeskalácsosról és másokról. De mára már van elég versetek az iparosról. Van időtök megtanulni a verseket és gondolkozni arról, hogy milyen ipart válasszatok magatoknak. De mert a nyálánkságot mindnyájan nagyon szeretitek, azért befejezésül még a cukrászról álljon itt pár sor.

A CUKRÁSZ

Cukrász bácsi, kérem szépen,
finom tortát süssön nekem,
süssön aztán jó rétest,
krémes lepényt és bélest,
habos fánkot cukornáddal,
rigójancsit csokoláddal,
nincs jobb, mint az édesség,
abból soha nincs elég.

KÖZGAZDASÁG

1939-ben 295 lei, 1940-ben 600 lei
volt egy kilogram exportáru ára

Mennyiségileg csökkent, értékben emelkedett az importcikkek összege

A pénzügyminisztérium gazdaságstatisztikai hivatala most tette közzé Románia külkereskedelmi mérlegét az 1940. év első negyedéről. Ez év első negyedében Románia 14,287.217 métermáza árut exportált 8 milliárd 807,373.000 lei értékben. Az import 1,222.503 métermázst tett ki 6,514.243.000 lei értékben. Külkereskedelmi mérlegünk tehát ez év első negyedében 2,293.130.000 lei aktívummal zárult. A múlt év ugyanezen időszakában 2,008.923 métermáza árut importáltunk 5 milliárd 973.832.000 lei értékben, az export pedig 18,970.825 métermázst tett ki 5,622.180.000 lei értékben, vagyis a külkereskedelmi mérleg 351.652.000 lei passzívummal zárult.

A fenti adatokat vizsgálva, megállapíthatjuk, hogy ez évben mennyiségileg cca 25 százalékkal kevesebb árut vittünk ki, ugyanakkor a kivitt áruk értéke 2,2 milliárddal, vagyis több mint 40 százalékkal növekedett. Ebből megállapítható, hogy a múlt évben 1 métermáza kivitt áru értéke nem érte el 295 leit, addig ebben az évben már meghaladta a 600 leit, vagyis az exportált áruk értéke több mint kétszeresére növekedett.

Az importnál szintén jelentős arányú értékmelkedésről számolnak be a fenti adatok. Amíg a múlt év első negyedében az importált áruk métermázsjának értéke 3000 lei volt, ez évben az importált áruk középértéke meghaladta az 5330 leit, ami több mint 70 százalékos emelkedésnek felel meg.

Érdekes képet mutat külkereskedelmi forgalmunk országunkénti megoszlásban. Exportunkban az első helyet az év első negyedében Anglia foglalta el. Angliába ez év első negyedében 3,850.170 métermáza árut vittünk ki 2,160.196.000 lei értékben. A mennyiség szempontjából 26,95 százalékkal érték szempontjából pedig 24,53 százalékkal szerepel az angliai kivétel összkivitelünkben. Ezzel szemben behozatalunk Angliából csak 31,260 métermázst tett ki 214,303.000 lei értékben, ami mennyiségileg 2,56 százaléknak, érték szempontjából pedig 3,29

százaléknak felel meg. Külkereskedelmi mérlegünk tehát Angliával szemben 1 milliárd 945.893.000 lei aktívummal zárult.

Exportunkban a második helyet Németország (a cseh-morva protektorátussal együtt) foglalja el, ahova 2,798.606 mm. árut vittünk ki 3,082.177.000 lei értékben. Mennyiség szempontjából Németország összexportjának 19,59 százalékat, érték szempontjából pedig 35 százalékat tette ki. Az import mennyisége Németországból és a cseh-morva protektorátusból 680.652 métermáza volt 3,996.119.000 lei értékben, ami mennyiség szempontjából 55,63 százalékat, érték szempontjából pedig 61,05 százalékat tette ki összimportunknak. Külkereskedelmi mérlegünk Németországgal szemben az év első negyedében 913 millió lei passzívumot mutatott és éppen ezért érthetetlennek tartják gazdasági körökben, hogy exportőrünk mégis csak nagy késsélemmel jutnak hozzá németországi követeléseikhez.

Külkereskedelmünkben Anglia és Németország mellett jelentős helyet foglal el Olaszország.

Összegezve a külkereskedelmi forgalmunk adatait, 1940. év első negyedében külkereskedelmi forgalmunkat (export és import összege) a következő arányban bonyolítottuk le az egyes államokkal:

1. Németországgal (cseh-morva protektorátussal együtt) 40 százalékat bonyolítottuk le külkereskedelmi forgalmunknak.
2. Angliával 16 százalékat,
3. Olaszországgal 10 százalékat,
4. Törökországgal 4,2 százalékat,
5. Egyiptommal 3 százalékat,
6. Franciaországgal 2,8 százalékat.
7. Az Egyesült Államokkal 2,2 százalékat.
8. Palesztinával 1,8 százalékat.
9. Magyarországgal pedig külkereskedelmi forgalmának 1,5 százalékat bonyolítottuk le, az értéket véve figyelembe.

A Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Célszerű gondolatok a kisgazda disznótarlásáról

Megyénk egyik törekvő gazdakörében felmerült az a gondolat, hogy a község sertéstartását a korszerű ismeretek alapján rendezni kellene. A gazdák már régóta panaszkodnak, hogy most, amikor sokfelől hallani, hogy a sertéstartás manapság egyik legjövendőbb ág a gazdálkodásnak, az ő falujukban annyi sok baj van a disznókkal, hogy mindenki csak jajgat és elégedetlenkedik. Az egyik a községi kanokat okolja, hogy nem jó fajtájúak. A másik a községi kanászokról mossa le a keresztvizet, akik nem viselik gondját a legelő kondának. A harmadik beletörődik, hogy nincsen szerencséje és amikor jól sikerült fiáztatás után a süldők is szépen gyarapodtak, hát egyszer csak beült a vész és a nyolc süldőből csak kettő marad meg, azok közül is az egyik kutyatermesztű és nem hagyja nyugton a másikat, amelyik pedig enne szívesen, csak legyen mit. A negyedik gazda szerencsésen eljut a hizlalás középidéjéig, már arról ábrándozik, hogy három szép mangolicája eléri egyenként a 170 kilós súlyt, amikor mind a három gondolnak egyet és fumiálni kezdik a legfinomabb áztatott darát. Meredt lábbal járnak, mint az öreg gavallérok, világfájdalmas pofát vágnak, alig lehet őket előcsalogatni az ől hátuljáról és ilyenkor már tisztában van vele a gazdájuk, hogy ha nem akarja, hogy száz-húsz kilójuk rövidesen száztízre apadjon, hát akkor minél előbb el kell adni, vagy le kell vágni őket.

Olvastak már több mindenfélét a GAZDÁ-ban, a Gazdatudományban és azok, akik a múlt téli tanfolyamot végighallgatták, hallottak is a sertéstenyésztés korszerű folytatásáról. Van is ennek némi fogatja azoknál, akik nem csak időtöltésből olvasnak és járnak a tanfolyamra. De ezek is úgy érzik, hogy sok olyan dolog van a tanultak között, amiket az egyes gazdák egymaguk nem tudnak megvalósítani és amiket csak úgy lehet felhasználni, ha az egész község, vagy legalábbis a gazdakörbe tömörült jobb gazdák összesége egy akarattal, egy tervszerint indul el és kitartó következetességgel halad a közös cél felé.

De hogyan kell elindulni? Mivel kell elkezdeni? Kire kell hallgatni? Lehet-e hinni a nyomtatott írás-

nak? Vajjon nem csak a nagyban dolgozó birtokosoknak van-e mindez megírva, akiknek futja vásárolt erőtakarományra, vitamiszerekre, mézszóra, olótanyagra, drága tenyészállatokra, luxusolakra és egyéb, szegény embernek elérhetetlen dolgokra?

Megindult a vitatkozás a gazdák között és vége hossza nem volt az ellenvetéseknek, az egymással ellenkező indítványoknak. Végül is bele kezdtek már fáradni gazd'uramék és akik már több efféle felbuzdulást éltek át a faluban, úgy érezték, hogy még egy-két hétig, ha eltart a konferencia és akkor szép lassan elcsendesedik minden. Annál is inkább, mert felszáradnak a földek és mindenki örül, hogy mehet ki a határba szántani, vetni.

Ekkor azonban váratlan dolog történt. Volt a gazdakörnek egy tekintélyes gazdája, akinek a szavára a disznó-dologban is sokan hallgattak és aki meg is indította volna a mozgalmat, ha az ellenpárt, amely még a legutolsó bíróválasztás óta a sérülöttség hősi állapotában érezve magát, minden indítványt megellenezett, most is fel nem lépett volna és túlléptéval Ferenc gazda indítványait, meg nem bontotta volna a már-már kialakulni kezdő egyetértést.

Ferenc barátunk ekkor fordított egyet a dologon. Az az ötlete támadt, hogy miután köztudomásulag senki sem lehet próféta a saját hazájában, hívanak meg valaki mást, egy elismert szaktekinthelyt az EMGE központja útján, aki majd megvizsgálja a falu sertés- és egyéb dolgait és útmutatást ad, amely után azok a gazdák is bizvást elindulhatnak, akik a disznó-ügyből is politikát szeretnek csinálni. Volt továbbá Ferenc gazdának annyi vágott dohányja, hogy az indítványt nem saját maga adta elő, hanem az egyik komájával adatta be a gyülekezetnek. Ez a koma mindaddig sikeresen tudta megőrizni szigorú semlegességét a falusi politikában és így sikerült a javaslatot egyhangulag elfogadtatni.

Az elhatározást tett követte és még a vetőmunkák megkezdése előtt megérkezett az EMGE kiküldöttje, aki megtekintette a község tenyészállatait, meglátogatott sok gazdát, elővezettette a község egész állatállományát, meghallgatta az emberek panaszait, az eddigi terveket és indítványokat, majd ottléte harmadik napján összehívta a gazdakörbe a gazdákat és előterjesztette az állattenyésztésük fellendítése érdekében szükségesnek látszó teendőket. Előadása minden állatnemre kiterjedt, de mi ezúttal csak a sertés tenyésztésre és hizlalásra vonatkozó észrevételeit és indítványait fogjuk közölni.

(Folytatása következik.)

A Thalia

heti műsora

Vasárnap délután 6 órakor:

HAROM A KISLANY

Vasárnap este 9 órakor:

PROS BUGYELLARIS

(A legszebb Csepreghy-népszimű felújítása.)

Hétfőn este 9 órakor:

GYIMESI VADVIRAG

(A Magyar Népközösség előadása.)

Kedden este 9 órakor:

KI GYEREKE VAGYOK ÉN?

Szerda este 9 órakor:

KI GYEREKE VAGYOK ÉN?

== Németország már nem visz ki Romániából marhát, csak sertést. Az állatpiacon váratlan fordulat állott elő. Néhány nappal ezelőtt a Németország felé irányuló élőállatkivitel megszünt. Míg egyes bánsági exportőrök még mindig szállítanak vágott marhát Franciaországba, a nyugadmegyei cégek erre felé is beszüntették az exportot. A román-olasz gazdasági megállapodás eredményeképpen az első állatszállítmányok a Bánságból már megindultak. A marhaexport beszüntetése természetesen maga után vonta az árak zuhanását. Hunyadmegyében a sertésárak ujjában megint emelkedtek. A dévai exportőrök ugyanis megkezdtek a Németország felé irányuló sertésexportot. Érdeklét körökben kijelentették, hogy Németország már nem tart igényt marhaszállítmányokra és a jövőben csak sertést fog átvenni. Míg a dévai állatexport jelenleg csupán a Németország felé irányított sertéskiszállításra szorítkozik, addig a bánsági exportőrök kísérletképpen az olasz piacra szállítanak. Sertésállomány tekintetében Hunyadmegye gyengén áll, ezért az exporthoz szükséges mennyiséget a környező megyékből fedezik az exportőrök.

== A banati sertésexportot érinti a huskonzervgyár leállítás. A Poels-féle holland-belga érdekeltségű temesvári huskonzervgyár néhány nap óta leállította üzemét. A gyár, mint ismeretes, két éves fennállása óta egyre jelentősebb helyet foglalt el a Bánság gazdasági életében, amennyiben nagyarányú bevásárlásai kedvező hatással voltak az áralakulásokra, másrészt a lebonyolított husexport sokkal jövedelmezőbbnek bizonyult, mint az élőállatkivitel. A gyár hetenként 800-1000 fiatal sertést dolgozott fel, de kizárólag konzervsonkát exportált, míg a megmaradó húst és zsírt a helyi piacon hozta forgalomba. A huskonzervgyár termékét elsősorban Angliába és Amerikába exportálta, a szállítás azonban a háborús események következtében egyre nagyobb nehézségekbe ütközött. Hollandia megszállása és a forgalmi utak bizonytalansága a szárazföldön a szállítást lehetetlenné tette, azzal pedig, hogy Anglia hajóit a Földközi-tengerről visszavonta, a tengeri szállítás is nagyon nehézkessé vált. Ilyen körülmények között a gyár az export ideiglenes beszüntetésére és üzemének leállítására kényszerült. A bevásárlások megszűnése a bánsági állattenyésztőket is új helyzet elé állította. A fiatal sertéseket zsír-sertésként, az olasz, vagy német piacokon fogják értékesíteni.

== A mezőgazdasági kamarák új egyszázalékos illetékének beszedése. Megírtuk, hogy az országba behozott állati és növényi rezsimekbe eső árúk után a mezőgazdasági kamarák javára egy százalékos illetéket létesítettek. A pénzügyminisztérium a kihágások esetére úgy rendelkezett, hogy azoknál a vamtarifák kihágási eseteiben megállapított eljárás követendő és a büntetési tételek is azonosak. A vámhivatalok az illetéket a Banca Nationala Mezőgazdasági Kamarák alapja számlára fizetik le és a befolyt összeget a mezőgazdasági minisztérium arányosan osztja el a kamarák között.

Színház

A Thalia operettegyüttesének bucsuhete

Ma: Három a kislány és Piros bugyelláris

Ma, vasárnap két előadás lesz a színházban. A Thalia együttese délután hat órakor megismétli a nagy sikerrel felújított Három a kislány operettét, este kilenc órakor pedig Csepregy Ferenc legszebb népszínműve, a Piros bugyelláris szerepel a műsoron.

Jövő vasárnap fejezi be a Thalia operettegyüttese nagyszerű temesvári vendégjátékát és ezen a héten még két bemutatót és két reprizt tűzött műsorára. A bemutató a Ki gyereke vagyok én? című hallatlanul mulatságos, de a jóízűt nem sértő zenés vígjáték és a Lovasparádé című operett. A reprizek lesznek a Hazudik a muzsikaszó című pompás Erdélyi-operett és a Túl a Nagykrivánon. A Thalia búcsúhete tehát valóban gazdag és változatos műsort nyújt és így a búcsúhét kétségtelenül a legnagyobb siker jegyében megy majd végbe.

* A Magyar Népközösség színházi előadása. A Thalia-szintársulat hétfőn este a városi színházban a Gyimesi vadvirág örökszép népszínművét játssza, amely a Magyar Népközösség előadása lesz. Jegyeket erre az előadásra a Magyar Népközösségnek a Magyar Házban levő központi irodájában, valamint az egyes tagozatok elnökeinél lehet olcsó áron kapni.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATÁ:

Vasárnap, május 26-án a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Maresal Joffre uccában levő Schul gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, május 27-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kígyó gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merkler gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin, Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

A BÚCSÚHET MŰSORA:

Május 26. vasárnap délután 6 órakor: Három a kislány.

Május 26. este 9 órakor: Piros bugyelláris. (Csepregy Ferenc legszebb népszínműve.)

SPORTESEMÉNYEK

Kitünő eredmények az amerikai atlétikai versenyeken

Fresnoban Jeffrey 9.5 mp. alatt nyerte a 100 yardot. Wilson 196, Wliff 194 cm-t ugrott magasba. Turner 750, Lacefield 743, Vasconcello 730 cm-t távolba. Asúlylökést Andersen 15.77-es dobással nyerte, McNeil 15.51-et, Trout 15.15-öt dobott. De Groot 67.04-es dobással legyőzte gerelyvetésben a 66.80-at dobó Peoplet. Jó Hommel 14.6 os gátfutása is. A rudgrás meghívási verseny volt és az egyetemisták-konkívíl résztvett benne Warmerdan is, az újdonsült világrekorder (457 cm). A versenyt 442 cm-es eredménnyel Warmerdam nyerte (Dills 431, Hoffmann 427, Dudley 418, Schaefer, Edinger és Kenyon 411 cm-t ugrott) és utána 15 láb 2 háromnyolcad hüvelykre (463 cm!) került a lé. Ez már Warmerdamnak is sok volt. Háromszor megpróbálta, de nem birt vele. Talán majd legközelebb... Akadt jó eredmény a „junior college”-k számaiban is. Dawis

9.5 mp. alatt nyerte a 100 yardot, Thomas 14.7 mp. alatt a 120 yardos gátfutást, Bugbee 745 cm-t, Blckus 733-at ugrott távolba és San Mateo 4x440 yardos váltója 3:19-es, 49.75-ös átlagú időt ért el.

Hutington Beach-ben a középiskolások tartottak kerületi bajnokságot. Az eredmények élén Morris kettős győzelme és pompás eredménye áll: 100 yardon 9.6, 220 yardon pedig 20.7 mp. (!). Owens középiskolás világsúcsával egyenlő idő alatt győzött. Jó eredmény még Thomas 49.8-as negyedmérőföldja, Porter 15.4-es és Shoor 24.1-es gátfutása és Newman és Frazier 190.5 cm-es magasugrása.

Memphisben nagyszabású meghívásos mérőföldes versenyt rendeztek. Ezt Fenske nyerte, a fedettpályája idei hőse. 4:08.3 mp-es idővel, Fenskenek ez nyiltpálya-csúcsa. Második B. Rideout lett, harmadik San Romani, negyedik Southwoth, ötödik Venzke.

Sporthírek mindenfelől

Június 6-án román-bolgár ifjúsági mérkőzés. A Román Kupa bizottság határozata szerint a döntő mérkőzést június 6-án rendezik meg Bucurestben. A kupadöntő előtt az eddigi tervek szerint Bulgária és Románia ifjúsági válogatottjai mérik össze erejüket.

Temesvár és Budapest ifjúsági csapatai évenként kétszer mérik össze erejüket. A román és magyar szövetségek között elvben megállapodás történt, amelynek értelmében Temesvár és Budapest ifjúsági csapatai évenként kétszer fognak találkozni. Az eddigi megállapodás szerint a csapatok megkapják az utiköltséget, valamint az ellátást fizetik.

A jövő hónapban rendezik meg a második magyar-román ökölvívó mérkőzést. A múlt héten Budapestben lebonyolításra került magyar-román ökölvívó mérkőzés befejezése után azonnal tárgyalások indultak meg a visszavágó megrendezésére vonatkozóan. A román ökölvívó szövetség elhatározta, hogy a következő román-magyar találkozó az jövő hónap végén rendezik meg Bucurestben. Ilyen értelemben már átírtak a magyar szövetségnek.

Duce két esztendeig nem játszhat. A Sportul Studentesc legutóbb súlyos vereséget szenvedett a Rapid FC csapatától. Meglepetést keltett, hogy Duce a diákcsapat válogatott hátvédje nem játszott. Kiderült, hogy a játékosot egyesülete két évre eltiltotta a szerepléstől.

TENGEREK RABJA

49-50

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Ulánnymás tilos.

De engem lopott meg és engem gyilkolt és úgy érzem, nem végzett egyszerre, még most is csupa seb vagyok, érzékeny minden porcikám... nem lehet hozzám érni, nem lehet szólani hozzám... mert könnyes lesz a szemem és tíz körömmel tudnék neki esni annak, aki valami emléket megpiszkál bennem.

Vagy a tíz körömmel ásnám el annak a másfél esztendőnek minden napját, mint ahogy a bűnös rejtegeti a maga bűnének nyomait.

Pedig nem vagyok bűnös.

Engem a hitért hitetlenséggel, a jóságért rosszáll, szeretetért ámitással... kenyérért kővel dobta vissza!

Hogy hogyan végződött?

???

Semmiség volt, csak rájöttem valamire, egyszerű kétszer... és mondd Laci ki hiszi el ilyenkor a rosszat?

Én sem hittem el!

És akkor lett vége, mikor láttam, hogy az a rossz van, hogy nincs mentség, mentegetés, hogy meg kell szűnnie a bizalomnak és annak a másvilágból való hitnek, amit csak tizenkilenc éves korában érez az ember.

Most, hogy végighallgattál, úgy szeretném, ha nem húznád el a szád, nem lennél a fölényes, a világotjárt tengerész... hanem csak ember... nem jó, nem megértő, nem kegyes nem megbocsájtó...

Csak idetennéd a kezed fejemre és azt mondanád:

— Jól van gyermekem (emlékszel, így szólítottál) minden betegségnek van orvossága... majd meggyógyulsz te is!

Ha most, amikor a végére érsz ennek a levélnek, ezt mondd... én azt meg fogom érezni, hogy mondd-e — akkor fogom tudni, hogy nem vesztettelek még el. Mária.

*

A hajó áthaladt már az Egyenlítőn és erősen közeledett a folyó torkolata felé.

Belga Congo első megállója Banana, ott száll fel a révkalauz, aki felviszi a hajót sötét-zöld narancs-ligetek és daloló, csipogó, veszekedő és éneklő madarak milliói között... felfelé a Congo folyón — Matadi-ba.

Ott — ahol este furcsa, ismeretlen csillagok világították meg az utat és felettük a Dél Keresztje ragyogott — ott fogott László először tollat, megímezte a borítékot, szépen, gondosan... aztán írta:

Neked írok és mégis magamról írok. Véges végig magamról; megfogod érteni, mert rád gondolkok, amikor egy nappal az érkezés előtt teleírom ezeket a lapokat.

Nem támadt földrengés, sem vízőzön, még csak nem is villámolt! A harsonák, amelyek pedig mindig megszólalnak, ha valami nagyot, ünnepit akarnak hirdetni — hallgatnak most, amikor ujjongó bizonyossággal, de a csecsemő első vékonyka élet-hangján megszólal bennem egy hang.

Hangnak nevezzem?

Hang, nem földi füleknek szánt szózat... semmi közösség sem fűzi ritmikusan doboló véremhez, sem ahhoz a sokat sanyargatott izomdarabhoz, amely húsz éve robotol bennem és velem és végzi a maga emberi mértékkel fel nem mérhető munkáját!

Hangnak nevezzem? Annak. Most már érzem,

hogy hang... Szokták lelkiismeretnek mondani — csitítani is szokták... elaltatni... fojtogatni... mert néha — jaj... néha megháborít, néha, amikor fakó, elkoptatott szóval tetemre hív... amikor büszke öntelt emberségünk szemnévé zsugorodik, meghunyászkodik... pedig nem történik semmi, csak a bennünk öröktől fogva élő hang végre szóhoz jut!

Diadalmasan megszólal, vagy keserűen vadoló — talán örjítően csattanó, de végül mégis csak szelíd hálados ujjongásba halkuló hang — csakhogy megszólaltál, végre... megszólaltál bennem is!

Sokáig tartott, míg fülem hozzászókot az ismeretlen zenéhez. Hosszú utat járt meg, hosszú, nehéz utat, míg értelemmé fogant bennem... Utközben megkopott, elhalkult, elmaradt róla sallang és cifra, a partitúra ütemekre olvadt... már csak nyolc szótag... már csak öt kurta szó... az Élet kurta, rövid szavakkal jelentkezik — most, most végre hallom, Himnusz... csak nekem zugó Alleluja:

— Utban van feléd az öröm.

Az én életem egy-egy állomását kikötőnek hívták.

Állomás, kikötő. Játsszom a szavakkal, mintha játékkul rendeltettek volna nekem. Talán a húszévesek így játszanak. Még nem tudom, még alig, hogy közéjük tartozom... még nem is akartam... Istenem, még nem akartam...

A csörgőt kiütötte kezemből a bábú, a bábút a fakatona, a katonát elvitte az ágyú és lekasabolta a kard, a kardot... a kardot? Hogy is volt csak? Az talán mindvégig ott maradt a kezemben, csak melléje odaszorult a palavessző, később a toll. És megszületett az első betű-hadsereg! Világok legnagyobb arádiája! Keskeny palló, amelyen az értelem baktatott a viláosság felé... acéllá keményedő híd, — azon járkálok azóta is.

A vasárnapi sportprogram

AMEFA — Ripensia

Bajnoki mérkőzés az Electrica-pályán

Ma, vasárnap déluán fél 6 órai kezdettel vívja meg a Ripensia bajnoki mérkőzését a Rapidot verő AMEFA csapatával. A mérkőzés igen nagy fontossággal bír mindkét együttesre nézve. Az AMEFA az ősszel 3:0 arányban győzte le a Ripensia csapatát és természetesen a győzelmet most is meg akarja szerezni, viszont a Ripensia játékosait a revánsvágy fűti és be akarják bizonyítani, hogy a Ripensia még mindig tud, ha akar. Különbösen a Ripensia együttese állandó javuló formát mutat és megvan minden remény arra, hogy sikerülni fog megszerezni a bajnoki pontokat.

Gloria — Electrica

B-liga mérkőzés d. e. 11 órakor az Electrica-pályán

Nagy érdeklődésre tarthat számot a mai Gloria—Electrica B-ligabajnoki mérkőzés is. Ismerjük az aradi csapat kiváló játékerejét, de reméljük, hogy az Electrica is minden tudását latbaveti és sikerülni fog a mérkőzés eredményét a maga javára fordítani. Abban az esetben, ha a mai mérkőzést megnyeri, úgy biztosítja magának a harmadik helyet, viszont, ha elveszti, úgy a Jiul, mint a Gloria csapata is megelőzheti.

A CAMT csapata Baia-Maren játszik bajnoki mérkőzést a Carpati FC csapata ellen.

Rádió

Vasárnap, május 26.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 9.30: Istentisztelet közvetítése a pátriárkiáról. 11.30: Egyházi zene közvetítése. 13.15: Időjelzés, vizállásjelentés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Botez testvérek zenekara. 14.00: Rádió ujság. 14.20: A Botez testvérek zenekara folytatja hangversenyét. 14.50: Rádióhírek, különféle közlemények. 15.00: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15: A rádió falu-órása. 16.15: Katonai előképzősök órája. 17.15: A Munka és jókedv mozgalom órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: Könnyű zene hanglemezeiről. 19.00: Román népi zene hanglemezeiről. 19.30: A nemzet órája. 20.00: Sporteredmények. 20.05: Előadás. 20.20: Munteanu Petre énekel. 20.45: Rádió ujság. 21.00: Plautus vígjátékának előadása. 22.10: Rádió ujság, sporteredmények. 22.30: Táncképek. 23.15: Olasz opera részletek hanglemezeiről.

Budapest I. 9.00: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11.00: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi Főplébánia templomból. 12.15: Evangélikus istentisztelet a bécsikapu-téri templomból. 13.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 13.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Közben: 14.00: Ifjú hősök, Rádiókrónika. 14.45: Hírek. 15.00: Hanglemezek. 16.00: Időszerű gazdasági tanácsadó. 16.45: A második honvéd gyalogezred zenekara. 17.30: Az alföldi futóhomok. Közművelődési előadás sorozat. 18.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Szalonötös. 18.35: Az átértékelt Deák Ferenc, előadás. 18.55: A honvédelmi minisztérium első számú regőscsoportja. 19.20: Mária Sándor előadása. 19.45: Hangképek az Újpest—Hungária labdarugó mérkőzés második félidőjéről. Beszél: Pluhár István. 20.15: Hírek. 20.25: Pertis

Balkezem — emlékszem, falovam gyeplőjét szorongattam benne előbb — könyveket markolt. A betű-hadsereg papírból-festékből épített égbenyúló kaszárnyáját.

Csak akkor volt üres, egészen üres a kezem, — mea culpa, olyan kevésszer eddig — amikor imához kulcsolódtam!

Talán mert a szívem is üres volt akkor!

Most mind többször és mind nagyobb bizonyossággal érzem, hogy sohasem járkálok üres kézzel, simogató melegség fészkel a tenyeremben — pihegő útszélien talált kincs, halálnak szánt tollatlan fióka... Szeretet volna?

Aztán egy napon eltűnt kezemből a toll és a könyv, darabka papírost szorongattam, a betű-sereg néhány egyszerű közkatonája sorakozott fel és én hallgattam a felém süvítő szentenciát:

— „Érett”.

Papíron!

Akkor indult el velem a vonat, a kattogást, dübörgést kelepelő propeller csattogás váltotta fel... és akarva nem akarva kikötő lett életem egy-egy állomása.

És nem tudtam, hogy van egy madár, parányibb a kolibrinél és híresebb a szivárványnál, zengőbbhangú, mint a világ legcsodásabb orgonája... és hogy örömmel hívják!

Ezer-arcú Szírén, betegtestű Szörny, roppantra tárult karjai között milliók vergődnek! Kikötő!

Szűz-tiszta vizeken járó hajók pihenője, úgy simúlnak partjaihoz, mintha fészkekbe bujók madarak volnának... csak hogy ilyen fészkek ezernyi van — és mégis mind idegen. Nem fészkek, nem... csak kikötő!

Hát az emberek? Mintha anyjuk védőn kitért karjai közé sietnének. Az esetek, a ténfergők, a botladozók és eltévedtek... És irtózatba dermed a mosoly az arcukon, mikor az ölelő kar kinyúl, a

Jenő cigányzenekara. 21.00: A szürke köpeny. A világháború költészete, előadás. 21.50: Sporteredmények. 22.10: A költő és a halál, dráma egy felvonásban. Irta Herczeg Ferenc. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Szórakoztató hanglemezek. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Balázs Kálmán cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.00: Hanglemezek. 13.05: Rádió levele félóra. 16.05: A második honvéd gyalogezred zenekara. 18.40: Szalonötös. 20.30: Az ércország, előadás. 21.00: Hírek magyar szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Hanglemezek. 22.25: Francia filmek, előadás. 23.05: Időjárásjelentés.

Hétfő, május 27.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjárás, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Iovita Luta zenekara. 12.55: A Bajkál balalajka zenekara. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Predescu Victor zenekara. 14.00: Rádió ujság. 14.20: A Predescu zenekar folytatja műsorát. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Irodalmi krónika. 19.16: Első fellépések a rádióban. 19.35: Muncioiu Ion énekel. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Melody jazz zenekar. 20.45: Rádió ujság. 21.05: Paganini emlékest. 22.10: Rádió ujság. 22.30: Theodorescu Al. hegedül. 23.00: Könnyű zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13.00: Idő-

simogató kéz ökölbe szorul és feléjük vág. Csak mostohaanya... csak kikötő!

Nekem ezter kikötőben állt már a hajóm és ezerszer sujtottak ököllem fölébe.

Nekem a kikötő csak hazudott, kifosztott, megcsalt, kiforgatott önmagamból... de egyszer még elindulok és sorra járom őket. Visszaszerzek mindent, szép-szóval, rimánkodással... ha kell vérrel... tüzzel-vassal — de mindent visszaszerzek!

Kálvária lesz, Canossa-járás — mégis elmegyek, százszor fogják felém üvöltöni:

— Nincs, nem is volt, elveszett!

Mégis számon kérek tőlük mindent!

Newyork! Gépeid, acél-házaid között, valahol tán az uccán fetreng a szívem! Add vissza! Megtépe, vértelenül — mindegy, az enyém!

Congo. Az egészségemet kérem számon! Buja pálmáid, piszkos sárga folyód rejtegeti! Add vissza!

Buenos Aires! A szemeimet! Amelyek ott láttak először bünt. Tiszta szemeimet kérem!

Marseille! A hitemet! Ott vesztettem el szörnyű házaid között! A hitemet add vissza!

Hamburg! Az alázatosságot te ölted ki belőlem! Alázat nélkül nem lehet élni! Én élni akarok!

Montreal! Meg van még a jóság? Az én jóságom? Ott adtam el, azt hittem terhes úszály.

Konstantinápoly! A hétértorny bástyái őrzik legdrágább kincsemet. Add vissza a szeretetet... másnak akarom adni!

Ti többiek, szerzetesét szórt büntanyák és végtelenbe vesző tengerek — tőletek a fiatalságomat kérem! Előttetek fogok megtorpanni és tudom, hogy gúnyosan vicsoítottok majd rám:

— Az a mi zálogunk, kezdj mindent előlről!

Előlről kezdeni?! Nem, azt nem lehet!

De mindent visszaszerzek és ha mindent visszaszerzek, tenyérynél csónakba szállok és mikor legvadabb lesz a vihar, mikor a hullámok az égig

járásjelentés. 13.10: Nemes Pál tánczenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Beszékart zenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Varsányi Rudolf magyar nótákat énekel, kíséri Gáspár Lajos cigányzenekara. 18.55 Gyorsan mozgó alakulatok. Felolvasás. 19.15: A rádió szalonzenekara. Közben: 19.40: Hogy terem elő 10 pengőt a diák. Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Marta Arder-Runga észtp népdalokat énekel. 20.45: Paganini. Felolvasás. 21.20: Paganini emlékhangverseny. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Oláh Kálmán cigányzenekara. 24.00: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperanto nyelven. 24.25: Táncképek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.45: Német nyelvoktatás. 20.20: Felolvasás. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Lenz Mária szaval. 21.45: Táncképek. 22.35: Időjárásjelentés.

Kedd, május 28.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjárás, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 12.50: Tandin Costiva zenekara. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Tandin zenekar folytatja műsorát. 14.00: Rádió ujság. 14.20: A Tandin zenekar folytatja műsorát. 14.40: Savu Stefan énekel. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.10: Orvosi krónika. 19.16: Énekkari hangverseny. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 19.55: 20.10: Hangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21.05: A rádió szimfonikus zenekara. 22.10: Rádió ujság. 22.30: Lupu Teodor hegedül. 23.00: Könnyű zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Bachmann Géza hegedül. 13.40: Hírek. 13.55: Eneklő ifjúság. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 15.30: Kiss Lajos és cigányzenekara. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A rádió szalonzenekara. 19.05: Mikszáth Kálmán magáról beszél. 19.30: Suki Tóni cigányzenekara muzsikál. 20.15: Hírek. 20.25: Örökéletű hangok, előadás. 21.10: Kézfogó, népszínmű három felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Az Arizona jazz zenekar. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Toki Horváth Gyula cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.45: Puszin hallgatónak. 19.45: Francia nyelvoktatás. 20.25: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórása. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Hanglemezek. 22.35: Felolvasás. 22.35: Időjárásjelentés.

akarnak felválni... eltaszítom magam a hajótól és elindulok.

Evezek majd, hogy szakadjon bennem in és izom. Zuhanok hegyekről feneketlen völgyekbe és engedem, hogy szédült táncot járjon velem a csónak. Vezekelni akarok!

Sebes lesz a tenyerem, a vérem fog folyni! Régi rossz vér lesz, hadd folyjon el! Lecsurog az evező nyelén... le a lapátra és megfesti a csendesedő vizet maga körül.

És repül majd a csónak, vértengeren... fekete vizen repül, az én vérem... azért nem piros!

Mikor sziklafal mered majd elém, nem csodálkozom, — százszor láttam már álmaimban. Keskeny kapu rajta... százfejú Szörny őrzi... csak most... most nem csüggedni! Megperzsel majd a láng és csúfos sebek borítanak... vérem egy csöppig elfolyik... halálsápadt testtel siklok be... — a kapun túl a Világ, emberek és mindaz, amit az emberek magukkal hurcolnak — előttem tükrösíma öböl, semmibe nyujtózó partok és földöntúli csend.

Az lesz a Béke-öböl!

Majd újjá élednek. Érzem, hogy vagyok és hála buggyan bennem: — Istenem, jó lenni!

Már ott vagyok, egyedül vagyok, de messze, még nagyon messze pont fénylik... csónak! Mondom, mikor közeledni látom, valaki ül benne, lapát nem csobban, karja nem feszül... a szeretet hajtja a csónakot... felette pedig... káprázik a szemem? Madár!

Parányibb a kolibrinél és színesebb a szivárványnál, zengőbbhangú, mint a világ legcsodásabb orgonája.

És énekel! Hallom, amint messziről rámköszöni és érzem, tudom, — utban van felém az öröm!

Vége.

Magáévá tette az amerikai parlament a légi hadsereg fejlesztését

Portoricóban légügyi támpontot építenek

Newyorkból jelentik: A szövetséges rendőrség kiterjedt óvatossági intézkedéseket fogantatott a „Roosevelt elnök” óceánjáró őrzésére. Ez a hajó Irországra indul, ahonnan amerikai állampolgárokat szállít haza. A hajót alaposan átvizsgálták és utja során egész éjjel világítva lesz.

Washingtonból jelentik: A légi haderő növeléséről szóló törvényjavaslatot a parlament illetékes bizottsága 39 szavazattal 1 ellenében elfogadta. A szavazást néhány órával azután hajtották végre, miután Roosevelt kijelentette az újságírók előtt, hogy az Egyesült Államoknak szándékában van 50.000 pilótát kiképezni.

Washingtonból jelentik: Leahy tengernagy, Portorico kormányzója és az Egyesült Államok volt tengerészeti főnöke megbeszélést folytatott Roosevelttel elnökkel. A beszélgetés azon a villásreggelin folyt le, amelyre Roosevelt elnök meghívta a portoricoi kormányzót. Leahy tengernagy kijelentette az újságírók előtt, hogy a Portoricóban építendő új amerikai bázis lehetetlené tesz minden támadási kísérletet Amerika, a Panama csatorna és Közép-Amerika ellen. A tengernagy elismerte azonban, hogy ez a támaszpont nem akadályozhatja meg az Antillák és Dél-Amerika ellen irányuló légi támadást, de hozzájárul eme támadások megelőzéséhez.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Házvezető, megbízható, intelligens, aki nagyúri háztartás vezetésére, személyzet felügyeletére alkalmas, Regátba kerestetik. Ajánlatokat román nyelven referenciák és fizetési igény megjelölésével „Casa Boerască” jelígre a kiadóhivatalba. 1017

Regáti uradalom megbízható, megfelelő elméleti képzettséggel is rendelkező gazdatisztet keres. Ajánlatokat román nyelven referenciák és fizetési igény, eddigi gyakorlat megjelölésével kiadóba „Misia modernă” jelígre. 1016

Fiatal rendes cukrász-segédet azonnalra keresek. Cím a kiadóban. 1018

Cipőgyár Bucurestiben keres azonnali belépésre műszaki vezetőt, keresztény, jó szervezőt, nagy gyári gyakorlattal. Nagyjövők állás, fix fizetés és jutalék a termelés után. Fényképes ajánlatokat Agentia Marcovici, Bucuresti, Str. Eroului No. 3. továbbít. 351

Róm. kat. egyházközség, Lugoj. Str. I. Gh. Duca 4 sz. I. emelet.

Szám: 73/1940.

Hirdetmény

A lugosi róm. kat. egyházközség kebelében működő adóketőbizottság, az egyházközségi alapszabályok 39., illetve 54. szakaszai értelmében, az 1940/41 évre érvényes adóketési lajstromokat összeállította.

Az adóketőbizottság ezen adóketési lajstromokat az egyházközségi irodában közzémlére kitévette és azok mindenki által megtekinthetők.

Felhívjuk az egyházközségi tagokat, hogy mindazok, akik az 1940/41 évi adóketéssel megelégedve nincsenek, az erre vonatkozó és a lugosi római kat. egyházközség adófelszámolási bizottsághoz intézendő fellebbezéseiket 1940 évi június 3-ig, az egyházközségi irodában (Str. I. Gh. Duca 4., I. emelet) nyújtsák be. Későbbi időpontban beérkezett fellebbezéseket nem fogadjuk el.

Egyidejűleg felkérjük mindazon egyházközségi tagokat, akik egyházközségi adóval hátralékban vannak, hogy tartozásaikat mielőbb az egyházközségi irodában (délelőtt 10—12 óra) fizessék be, mert ellenesetben az egyházközségi adókat bírói úton, kényszervégrehajtással fogjuk behajtani.

Lugos, 1940 évi május hó 25-én.

Ing. Adalbert Szladek s. k. egyházközségi elnök.

Brandstetter József s. k. egyházközségi titkár.

Lakás

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házkészítésénél. 830

Kétszobás I. emeleti modern lakás a IV. kerületi piacon és egy üzlethelyiség 1940 augusztus 1-től kiadó. Bővebbet IV., Piata General Dragalina 4. d. u. 3—5 óra között dr. Feldnél. 1012

Családi házban modern 3 szobás lakás szép kerttel kiadó. III. Str. Eneas 90 szám. 1023

Háromszobás lakás, teljesen modern a Bulev. Reg. Maria 10 számú házban (villamos megálló) agusztus 1-től kiadó. 1021

Családi házat 3—4 szobával mellék-helyiségekkel, nagy kerttel (1/2—2 hold) bérlek. Válasz „Több éves bérlet” jelígre. 1022

Kis családi házat

keresek bérbe aug. 1-re

napos oldalon 3—4 szoba, kerttel, lehetőleg Erzsébetváros, Belváros, villamos közelében. Címeket „Pontos fizető” jelígre a kiadóba kérek.

Sirkövek nagy választékban fekete gránitból

kőipari vállalat

Timisoara III., Calea Sagului 3. Józsefvárosi kat. temetővel szemben, Gátsor sarok. Telefon 32-15.

klisék a legolcsóbbak miatt a legjobb

Állás-vétel

Férfi-esernyő jókarban lévő megvételre kerestetik. Címeket ármegjelöléssel a kiadóba kérem leadni. 1027

Fratella legszebb helyén egy ház nagy gyümölcsös kerttel eladó. Közlebbit V. Str. Geml. 8. 1019

Eladó majdnem új szőnyegszővőszék, 3-as ablakra csipkesztorfüggöny, kis tetőcserep, használt ablakok és öntött vaskályhák. III. Str. Vilhelm Mühle 8. udvar, balra I. emelet fél től fél 5-ig vasárnap és ünnepnap egész nap. 1020

Kerékpárat, 14 éves fiú, vagy leány részére keresek, Schedivetz, Timisoara Str. Bratianu 39. 1008

Traktorokat, gőzgépeket, cséplőket, motorokat, hengerekéket és herfejtőket azonnaira szállítok. Ing. Schedivetz, Timisoara IV., Str. Bratianu 39 szám. 961

Ház 250 négyzetöl házhellyel Rónacon eladó. Ára 100.000 leu. Felvilágosítás: Timisoara I., Lonovici ucca 8. emelet 15. ajtó. 1024

Külféle

Búziás-fürdő, Románia Nauehmja. A búziási fürdő gyöngye a „Pensiunea Villa Margot” Str. I. Duca 15, ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágyó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olcsó árak. Kérjen Prospektust Pensiunea Villa Margot Buzias-bai Str. I. Duca 15. 1002

Fehérnemű javítást, harisnya stopolást házban és házon kívül, esetleg irodakarítást is vállalok. I., Str. Marasesti 12. 1027

VESZÉK bélyeggyűjteményt

„ARTA” anticar, Str. Alba Iulia 5 szám.

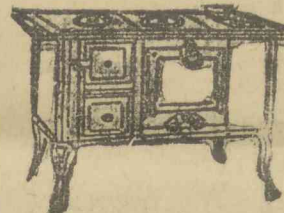
Sirkövek

modern kivitelben, minden kö-fajtából, nagyon olcsón

Granofsky János

TEMESVÁR — Józsefváros, Bratianu-ucca 10.

Modern takaréktázhelyek

kiváló minőségben. Alkalmazható minden helyiségben.

KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktázhelyüzem Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Tartós hullám

a legmodernebb készülékkel és gép nélkül

Waltrich

iodrász

II., Traian-tér 8. szám, a hatos villamos megállójánál

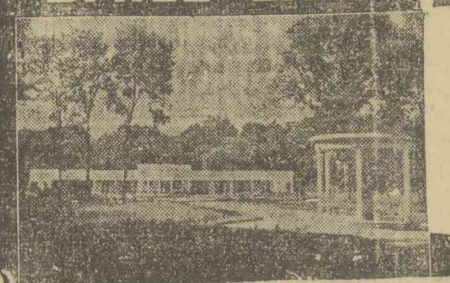
Pedikür

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

pedikür szalont nyitottam

II., Piata Traian 7. — Szobovich-ház. Telefon: 23—37.

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.

Szezon: május 1-től október 15-ig